

ANALÝZA VYBRANÝCH POŘADŮ STANICE ČRO DVOJKA

**(Část 4 dílčí zakázky č.1 na základě rámcové smlouvy o poskytování
analýz plnění požadavků zákona č. 484/1991 Sb.,
o Českém rozhlasu ze dne 20. 10. 2015)**

PODAVATEL: MGR. RENÁTA SEDLÁKOVÁ, PH.D.

ANALYTICKÝ TÝM:

MGR. RENÁTA SEDLÁKOVÁ, PH.D.

MGR. MAREK LAPČÍK, PH.D.

MGR. ZDENKA BUREŠOVÁ

OBSAH

1. Zadání analýzy	2
2. Teoretický rámec studie	3
Veřejná služba a role médií veřejné služby na počátku 21. století.....	3
Bulvární média, teorie infotainmentu a imagizace mediální sféry.....	5
Výhrady posluchačů k analyzovaným pořadům a vysílání ČRo Dvojka	8
3. Metodika studie	10
4. Analytická část studie.....	12
Ranní proudové vysílání 7:00 – 8:00	13
Specifikace obsahu pořadu.....	13
Moderátorský styl a úroveň zábavy v ranním vysílání.....	24
Zhodnocení ranního proudového vysílání	26
Nezatloukat, o vztazích aneb my dva a čas	27
Specifikace obsahu pořadu.....	27
Moderátorský styl.....	29
Zhodnocení pořadu Nezatloukat aneb my dva a čas	31
Dvanáct ve dvanáct	32
Specifikace obsahu pořadu.....	32
Analýza hudební složky	33
Rozbor moderátorských stylů.....	34
Zhodnocení pořadu <i>Dvanáct ve dvanáct</i>	37
5. Shrnutí klíčových poznatků analýzy o diskursu ČRo Dvojka, posouzení jeho konzistence s legislativním rámcem fungování ČRo a závěrečná doporučení	39
Charakteristiky diskurzu konstruovaného stanicí ČRo Dvojka.....	39
Posouzení konzistence diskurzu ČRo Dvojka s legislativním rámcem fungování ČRo	41
Shrnutí dalších poznatků analýzy.....	44
6. Seznam literatury.....	47
7. Příloha – Seznam skladeb reprodukováných v analyzovaných pořadech	49
i) Ranní proudové vysílání 7:00 – 8:00, 5. – 16. října 2015.....	49
ii) Pořad <i>Nezatloukat</i> , 3., 10., 17., 24. a 31. října 2015	52
iii) Pořad <i>Dvanáct ve dvanáct</i> , 5.- 16. října 2015.....	53
8. Výzkumný tým.....	56

1. ZADÁNÍ ANALÝZY

Cílem analýzy je zhodnotit, nakolik si ČRo během stanoveného období v určených pořadech počínal v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v Zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu (dále jen ZČRo) a v Kodexu Českého rozhlasu (dále jen Kodex). Zásadní zřetel necht' je brán k § 2 ZČRo, dále k písmenům f) a l) Preambule Kodexu a k článkům 10 (Zábavní pořady) a 16 (Jazykový projev) Kodexu.

2. TEORETICKÝ RÁMEC STUDIE

Veřejná služba a role médií veřejné služby na počátku 21. století

V souladu se Zákonem č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, v následujícím textu používáme tyto pojmy: program – záměrné časové uspořádání jednotlivých rozhlasových pořadů a dalších částí vysílání; pořad – obsahově souvislá, celistvá a časově ohraničená část rozhlasového vysílání; vysílání – rozhlasový program šířený prostřednictvím vysílačů. Současně používáme zkratku LER pro označení legislativního a etického rámce fungování ČRo.

Český Rozhlas působí v rámci tzv. duálního systému vysílání, který byl v ČR zaveden od roku 1991 (Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání č. 231/2001 Sb.). Současně došlo Zákonem o Českém rozhlasu k 1. lednu ke vzniku organizace oddělené od státu s cílem fungovat jako tzv. médium veřejné služby (public service broadcaster). Toto označení se však ve veřejném českém diskurzu nikdy neprosadilo (používají jej pouze někteří akademici) a bylo vytlačeno obsahově nepřesným označením veřejnoprávní médium. Pro rozklíčování role ČRo je však vymezení veřejné služby tím zásadním. Za veřejnou službu je považováno to, co naplňuje veřejný zájem. Tím se zpravidla rozumí to, co odkazuje k všeobecnému dobru a společenské prosperitě. Jakkoli se na veřejný zájem odvolává řada zákonů, v české legislativě definován není, protože je jeho konkrétní obsah předmětem diskusí a neexistuje pro něj jednotný konsensus. Kodex Českého rozhlasu (dále jen Kodex) jej vymezuje jako: *„zájem, který je výrazem obecně prospěšných potřeb a zájmů společnosti na rozdíl od zájmu individuálního nebo skupinového.“* Podobně další právní specifikace fungování ČRo¹, včetně Kodexu², obsahuje řadu dobře znějících deklamací o vysílaném obsahu (především povinnost vyvážené programové nabídky pro všechny obyvatele se zřetelem na jejich věk, pohlaví, barvu pleti, víru, náboženství, politické či jiné smýšlení,

¹ Podle Zákona 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, §2: *„Hlavními úkoly veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání jsou zejména: a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů, b) přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky, c) vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti, d) rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin, e) výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.“*

² *„Programy Českého rozhlasu umožňují svobodné šíření, výměnu, případně konfrontaci informací, názorů a postojů. Základní smysl jeho působení spočívá ve vytváření otevřeného prostoru pro veřejnou rozpravu o otázkách veřejného zájmu a pro sdělování rozmanitých zkušeností či prožitků vnímání světa.“* (Kodex ČRo).

národnostní, etnický nebo sociální původ a příslušnost k menšině) a o tom, komu je určen (téměř všechny skupiny zastoupené v populaci), nevypovídá však vůbec o tom, jak mají být naplňovány.

Odborná veřejnost vede již od 90. let diskusi o tom, zda a v jaké podobě jsou média veřejné služby nadále aktuální a zda jsou ještě nezbytná pro naplňování funkcí, pro které byla před téměř stoletím zřizována³. Příčinou těchto nejasností a nevyhraněné pozice médií veřejné služby je proměna médií obecně, především v důsledku rozvíjení nových informačně komunikačních technologií, ale i změny probíhající ve společnosti. To na jedné straně přináší proměny mediálního prostředí a vysokou míru demokratizace komunikačních prostředků (např. vznik fenoménu označovaného jako civil journalists – občanskí žurnalisté) včetně výrazného zmnožení potenciálních komunikovatelných témat, současně ale i rozpad tradičních velkých publik a zánik médií v jejich klasické podobě, tedy definovaných primárně a výhradně užívanou technologií. S pokračující digitalizací vysílání naopak dochází k jejich výrazné konvergenci. Žádné médium, (ani kdysi rozhlas) ani televize, v současnosti není jednotícím činitelem, jehož prostřednictvím lze vybraná sdělení komunikovat napříč celé společnosti, a naopak, jednotná veřejnost (pokud tomu tak vůbec kdy bylo) již neexistuje a je fragmentarizována do dílčích zájmových skupin (podrobněji např. Curran 2004, Katz 1996). Tak televize přestala hrát roli veřejného prostoru a diskusního fóra. V kontextu konkurence komerčních subjektů často veřejnou komunikaci vytlačují programy orientované na vysokou sledovanost či poslechovost. Neodbytně se proto vkrádá otázka, jaké jsou faktory ospravedlňující provozování médií veřejné služby a zda by základní diskutované funkce (informační, zábavní, integrační - šíření sdílených hodnot, podporování kulturní i politické diverzity a udržování kulturní kontinuity) nezahládali pokrývat soukromí/komerční vysílatel⁴, a nakolik je opodstatněný poplatek (v češtině nepřesně nazývaný koncesionářský), s nímž je toto vysílání spojeno. Ta nejjednodušší odpověď, která tento typ médií hájí, se opírá o nutnost celoplošného vysílání, které je univerzálně dostupné alespoň 95 % obyvatel České republiky na celém území daného státu. Kromě toho se od nich očekává vlastní tvorba vycházející z kulturního tradice daného státu, což v sobě implicitně nese podporu národních tvůrců, rozvíjení rozmanitých uměleckých tradic i udržování národního kulturního dědictví. Současně je zdůrazňována podpora okrajových uměleckých žánrů a formátů, které v komerčním

³ Každodenní vysílání ve velké Británii zahájila British Broadcasting Company 14. 11. 1922, o pět let později byla královskou listinou (Royal Charter and the Agreement) přejmenována na British Broadcasting Corporation. Společnost Radiojournal, československé zpravodajství radiotelefonické, spol. s r. o., vznikla na základě zmocnění ministerstva pošt a komunikací 7. června 1923. Hodinové rozhlasové vysílání však fungovalo již od května 1923.

⁴ Pokud se však podíváme na „polistopadový“ vývoj v oblasti tištěných médií, přesněji deníků, zjistíme, že neviditelná ruka trhu jejich relativně široké spektrum výrazně zredukovala. Pro připomínku, začátkem roku 1990 v Československu vycházela Lidová demokracie, Práce, Svobodné slovo, Rudé právo, Mladá fronta, Zemědělské noviny, Lidové noviny, deníky pro jednotlivé okresy a někde i večerníky.

vysílání zpravidla nejsou vůbec zastoupeny. Jakkoli bývá zmiňována i tvorba vysílání pro rozmanité cílové skupiny, omezení se na vysílání výlučně pro menšinové a okrajové posluchačské skupiny je nesmyslné, neboť to s sebou nutně nese pokles poslechovosti a tím i porušení deklarovaného poskytování služby pro většinové publikum. Proto by vysílatelé ze zákona neměli být chápáni jako tržní subjekty či konkurenti médií soukromých, ale jako garanti plurality.

Bulvární média, teorie infotainmentu a imagizace mediální sféry

Zpravodajský žánr v posledních letech prochází výraznými změnami, které mají vliv nejen na podobu sdělení, jež jsou tištěna a vysílána, ale i na realitu, jež je mediálně vytvářena. Příkladem tohoto trendu je užívání velkých titulků, stále většího počtu barevných fotografií doplňujících zkracující se texty nebo užívání grafických animací a zvukových doplňků. Tyto postupy jsou zřetelné například na proměně pořadu původně zaměřeného na prezentaci tak jednoduché informace, jakou je předpověď počasí, které stále více využívají různá barevná schémata, animace a vizualizovanou komunikaci s fiktivními posluchači, na které se obracují jako na spolupracovníky. Kromě toho se s nástupem digitalizace a rozvojem nových informačně komunikačních technologií ve zpravodajství většiny médií stále více prosazují prvky z jiných žánrů, především zábavy. Ve veřejném diskurzu se zpravidla mluví o bulvarizaci, v odborné rovině o tzv. *infotainmentu* – zprábavě. Jde o proces přibližování zpravodajství zábavným formátům, a to do takové míry, že se navzájem stále více podobají.⁵ K zásadním změnám zpravodajských formátů⁶ však dochází dlouhodobě.

Znaky charakterizující bulvární média⁷ byly formulovány především na základě proměny médií tištěných, přesněji zpravodajských deníků, a následně i audiovizuálních zpravodajských pořadů. Na rovině rozhlasového vysílání bulvarizace zpravidla není v teoretické rovině diskutována. Pokud bychom měli bulvární média stručně charakterizovat, pak je na místě uvést následující: především ekonomická strategie tabloidů se zásadně odlišuje od těch označovaných tzv. *quality press* (seriózních médií). Pro bulvární tituly je klíčová výše nákladu, sledovanost rating a share. Bulvár se snaží prodat co nejvíce velmi levných výtisků, a proto se orientuje na co nejširší cílovou skupinu, jejíž členové jsou nutně velice rozmanití co do svého socioekonomického zázemí, původu, sociálního statusu, zájmů, hodnot

⁵ Toto je zřejmě především v audiovizuálních zpravodajských médiích, když se např. záběry zasahujících policistů neliší od těch v kriminálním seriálu. Podle mediálních odborníků tímto současně dochází ke stírání rozdílu mezi fikcí a realitou.

⁶ Současně je potřeba zohlednit, že například podoba informačních relací tak, jak je vysílají například americké zpravodajské stanice (CNN), je zcela odlišná od evropských standardů, především v míře emotivnosti, výběru prezentovaných událostí i míry jejich komentování a hodnocení.

⁷ Angličtina v tomto kontextu nepoužívá výraz „bulvár“, ale tabloid (např. *The Sun* či *Daily Mirror*). V diskurzu českých médií se však toto označení používá do značné míry jako eufemismus či ve významu „méně bulvární“, což je z odborného hlediska nesmyslné.

a preferencí. Zaujmout takto rozmanitou „masu“ lze v zásadě pouze na principu tzv. nejnižšího společného jmenovatele, tedy sdělení, jež budou natolik „křiklavá“, neotřelá, neočekávaná, výstřední, raritní či senzační, že si je přečte kdokoliv. A nejde přitom jen o výběr témat, potažmo událostí ke sdělování, ale i o to jak jsou prezentována. Zde platí pravidlo jednoznačnosti, srozumitelnosti, jednoduchých kratších vět, které nekladou zvláštní nároky na příjemce a nevyžadují složitější interpretaci. K rychlé, dnes se říká téměř instantní, komunikaci sdělení přispívá i prezentování zpráv formou tzv. obrácené pyramidy. Ta sděluje podstatné hned na začátku a další detaily přidává až následně. To znamená, že čtenář nemusí číst více než první odstavec, případně jen perex nebo titulek. Tento specifický způsob čtení je současně umocněn grafickou podobou listu, velkými titulky, rozdělováním textu do menších celků a přidáváním mezititulků, doplněním stále většími barevnými fotografiemi či další doplňkovou grafikou, nákresy nebo animacemi v audiovizuálních médiích. V neposlední řadě se bulvár promítá i na rovinu jazyka, který je více hovorový, vyhýbá se odborným obrátům a složitějším souvětím a naopak používá nespisovných výrazů i vulgarismů. Skrze citace „aktérů dění“ pak komunikuje emoce, které se snaží vyvolat i u příjemců. To se mu daří o to více, pokud se jedná o události, jež se jich mohou osobně dotýkat například proto, že se odehrávají v blízkosti jejich bydliště, nebo, jsou-li to zprávy negativní, potenciálně ohrožují sociální řád apod. V neposlední řadě využívá neověřených sdělení o osobách, jež považuje za pro společnost zajímavé a medializuje i vyfabulovaná sdělení o tzv. celebritách, které jsou tím udržovány v popředí zájmu společnosti, což je pro ně taktéž ekonomicky důležité. Vzniká tak specifický druh synergie.

V současných médiích se však stále častěji setkáváme s trendem sdělovat podstatné informace odlehčeně prostřednictvím soft news⁸. Podrobněji o tom píše M. Nisbet (2001). Ten soft news charakterizuje jako sdělení blízká zábavě, jejichž význam pro společnost bývá mizivý. Získávají si však pozornost, neboť využívají překvapení, neobvyklosti, jsou postavená na senzaci, odkazují k celebritám a využívají osobních příběhů, tzv. human interest stories. Současně se přitom zvyšuje apel na emoce příjemců a jejich intelektuální či kritické schopnosti jsou upozadovány.⁹ K zezábavňování zpravodajství podstatně přispívá i tematická skladba prezentovaných sdělení.

Podle Nimmo a Combse (1983) televizní zpravodajské relace využívají prvků jako je dobrodružství, romantika, tajemno, dojetí, strach a komika stejně jako melodramatické

⁸ G. Tuchmanová (1978) na základě výzkumu práce amerických novinářů rozdělila ve zpravodajství publikovaná sdělení na zásadní informace tzv. *hard news*, a doplňující *soft news*. Zatímco první informují o konkrétních událostech a aktuálním dění, druhé tvoří časově nezakotvená sdělení, jež ta předchozí dokreslují. Zatímco *hard news* nesou zásadní informace, *soft news* přináší zajímavosti ze všedního života. Tuchmanová upozorňuje, že určité události mohou být zpracovány jak do podoby *hard news*, tak jako *soft news*. Podrobněji např. Trampota (2006).

⁹ Srov. Bennett 1996.

seriály. Zpravodajství proto bývá přirovnáváno k vyprávění dramatizovaných příběhů¹⁰. Jako by bylo důležitější, že publikovaná sdělení jsou nikoli aktuální, ale především senzační, zábavná či úsměvná, mají své hrdiny a poražené.¹¹ S tím, jak se proměňuje žánr původně zaměřený na informování o skutečnosti, dostává i mediálně konstruovaná realita jinou podobu.

Bulvár se snaží vzbudit zájem a pracuje s napětím, jež mu má zaručit zájem příjemců i do budoucna. Vzhledem k bulvarizaci českého tisku se tvrdí, že je do značné míry nezamýšleným důsledkem procesu proměny redakční práce po roce 1990, přesněji že jde o důsledek škrtnání rozpočtů na redakční práci.¹² Tabloidizaci se tak nevyhnuly ani tituly, které bývají veřejností nadále vnímány jako seriózní, především *Mladá fronta Dnes*, *Právo* a do značné míry i *Lidové noviny*. Dokládá to například M. Foret (2009), který se soustředil na titulní stránky českých deníků první dekády 21. století. Ve své analýze popsal proces imagizace, tedy proliferace obrazu (vizualizace/“posterizace“) v tisku a mediálním diskurzu obecně. Tendence odklonu od textu a příklonu k obrazu (image), jež v českých médiích zdomácněla, ale proměňuje povahu zpravodajství jako zdroje informací o skutečnosti a tak má nevyhnutelné důsledky při recepci a interpretaci zpravodajských sdělení.

V souladu s výše řečeným lze předpokládat, že případné tendence k bulvarizaci a infotainizaci v analyzovaných pořadech ČRo Dvojka budou patrné v několika rovinách:

- z obsahového hlediska v podobě soustředění se na zábavná, senzační témata či raritní události a obecná inklinace k tzv. soft news, podávaným ve formě příběhu nebo osobní zkušenosti (moderátora, celebrity, běžného občana), tj. spíše s důrazem na vztah tématu k moderátorovi či hostovi než s ohledem na význam tématu pro posluchače;
- z formálního hlediska v podobě zdůrazňování emocí a osobního kontaktu s posluchači, ostatními moderátory a reportéry, hosty pořadů (celebritami ap.), a to jak skrze odkazy na vzájemné přátelství mezi moderátorem a hostem a jejich dřívější společné zážitky, tak i v podobě „uvolněného, neformálního“ tónu relací (např. přítomnost smíchu, vtipů ap. v projevu moderátora), ale také skrze výstavbu promluv moderátorů i hostů do podoby „vyprávění“ (narace) a „poučení“ (předání osobní zkušenosti a názorů posluchačům);
- z hlediska složení mluvčích může být znakem bulvarizace vyšší výskyt hostů z oblasti „celebrit“ (herci, zpěváci, sportovci, modelky, známí účastníci televizních

¹⁰ Např. Postman (1992: 91) mluví o *dokudramatech*, žánru kombinujícím zpravodajské sdělení a fikci.

¹¹ Podrobněji např. Lewis (2001).

¹² Z českých titulů podrobněji např. Burton – Jiráček (2003).

soutěží ap.) než z oblastí „odborných“ (lékaři, právníci, sociologové, historikové atd.). Podání společensky zajímavých témat skrze „populární“ spíše než „odborné“ mluvčí navíc souvisí s výše popsáním kladením důrazu na emoce a vztah hosta s moderátorem.

Výhrady posluchačů k analyzovaným pořadům a vysílání ČRo Dvojka

Stížnosti a podněty posluchačů této stanice, které v posledních měsících obdržela Rada ČRo, naznačují, že některé výše uvedené projevy infotainizace či bulvarizace jsou přítomné i v pořadech ČRo Dvojka. Rada ČRo ve výzvě po podání nabídky analýzy uvedla následující okruhy stížností posluchačů:

1. stanice Dvojka používá některé sebepropační slogany problematičtější, že vnucují hodnocení, jsou vtíravé; podobají se zvukové grafice komerčních stanic, nehodí se k médiu veřejné služby;

2. sebepropační slogany Dvojky jsou příliš často opakovány

3. příliš mnoho témat Dvojky se vztahuje k takzvaným celebritám (moderátorům, hercům, zpěvákům atp.) a projevuje se to i ve skladbě hostů: části vysílání Dvojky tím nabývají bulvárního nádechu;

4. humor některých pořadů Dvojky je pokleslý (s prvky sexismu, opakování klišé, starých anekdot atp.); od média veřejné služby se přitom očekává kultivovanost; i humor zábavných pořadů Dvojky může být příslovečným „smáti se znamená lépe vědět“;

5. projev některých moderátorů Dvojky je blazeovaný, žoviální, jedná se tudíž o nevhodné řečové chování.

Na základě rešerše na webových stránkách Rady ČRo zveřejněných stížností posluchačů jsme identifikovali tyto další výtky, které byly adresovány Radě od července 2015:

1) Hosté

- nesouhlas s prezentovaným názorem (p. Marvan, p. Hoření, p. Kolářová, p. Chlumec 2x, p. Kotrba, p. Malý)
- nesouhlas s výběrem hosta (p. Schmiedt, p. Kolářová, p. Hoření, p. Marvan, p. Kozák, p. Malý)
- nevhodný způsob vyjadřování hosta (p. Kolářová, p. Hoření, p. Kozák)

2) Moderátoři

- stížnost na moderátora/reportéra - prezentace názoru moderátora/reportéra (p. Hodina, dr. Max), střet zájmů (p. Černý), nepravdivé informace (p. Vlček), nevhodný způsob vyjadřování moderátora (p. Feiler)
- požadavek rozšíření sítě zahraničních zpravodajů (p. Weiner)

3) Obsah

- nevyváženost: zveřejňovány pouze informace o Praze (p. Sapák), reprodukována pouze určitá hudba (p. Špaček, p. Fater, p. Štědroňský, p. Kozák, p. Kožuszník), vysílána pouze „ideologie“ USA (p. Balon), zveřejněna pouze jedna strana sporu (dr. Max, p. Novák), preferována jistá témata na úkor jiných (p. Koiš), absence tématu nebo určitého úhlu pohledu (p. Kozák, p. Kučera, p. Buršík, p. Šiška);
- zrušení pořadu nebo jeho části (p. Fajmon 2x, p. Trčková, p. Lohninský);
- přesunutí pořadu nebo jeho části (p. Šesták, p. Kozák);
- faktické chyby ve vysílání bez výrazné spojitosti s konkrétní osobou (p. Žák 2x, p. Fajmon, p. Vlček, dr. Max);
- ne/kvalitní vysílání – (p. Svobodová, p. Štědroňský);
- rušivá hudba na pozadí (p. Pešata);
- zabránění v kontaktu s posluchači (KRAP);

4) Dlouhé doby odpovědí na stížnost, absence omluvy za chyby ve vysílání (p. Žák 2x, dr. Max);

5) Stížnost na webovou stránku ČRo - pravopisné chyby na web. stránkách (p. Bašus), zavádějící/chybné informace (p. Blažek, p. Žák, p. Malý);

6) Stížnost na personální politiku ČRo (p. Černý, p. Kopecká), stížnost na vlastní odvolání (p. Svěcený);

7) Finanční záležitosti - dotaz na honorář účinkujících (p. Šindelář), nevyplacený honorář (p. Kotek).

Z této klasifikace je patrné, že nespokojenost posluchačů nejčastěji souvisí s obsahovou stránkou, a to s výběrem témat, vyjadřujících se mluvčích, uváděním nepřesných či hodnotově zabarvených informací i využíváním možnosti vyjádřit vlastní názor moderátory. Většinu těchto sporných oblastí či jevů přitom lze zařadit pod projevy infotainizace a bulvarizace.

3. METODIKA STUDIE

Tato výzkumná sonda byla řešena jako případová studie tří vybraných pořadů specifikovaných v zadání analýzy. Analyzováno bylo deset vydání ranního proudového vysílání mezi 7 a 8 hodinou z období 5.-16. října 2015, pořad *Dvanáct ve dvanáct* ze stejného období a pět vydání pořadu *Nezatloukat* vysílaných ve dnech 3., 10., 17., 24. a 31. října 2015. Stanovený vzorek rozhodně nelze považovat za reprezentativní a provedené šetření tedy není vyčerpávající. Níže uvedené poznatky proto do značné míry vypovídají právě o vydáních daných pořadů v určených dnech. Jakkoli je velmi pravděpodobné, že vysílání v jiných dnech vykazují shodné rysy a tedy i analogická pochybení a nedostatky, nelze je jednoduše generalizovat a považovat za zhodnocení daných pořadů obecně. Příčinou tohoto omezení interpretace získaných zjištění je struktura a výběr zkoumaného vzorku pořadů, jenž byl stanoven v zadání analýzy.¹³

Aplikované výzkumné postupy se opíraly především o základní obecně-vědní metody – analýzu, klasifikaci a komparaci zkoumaných jevů založenou na analýze obsahu. Výchozí rovinou analýzy byla deskripce vybraných jevů specifikovaných v zadání. Analyzována byla mluvená i hudební složka vysílání, a to jak z obsahového a informačního, tak z formálního hlediska, a to tak, aby bylo možné posoudit míru výskytu výše naznačených projevů bulvarizace/infotainizace. Na základě vysílaných obsahů byla posuzována i příprava pořadů a jejich programová skladba, včetně analýzy spektra prezentovaných témat a zvaných hostů. Soustředili jsme se přitom především na rovinu jazykovou, na úroveň prezentovaných vtipů, na charakteristické rysy moderování, ale i na další doprovodné ukazatele (viz dále výsledky analýzy), a to s ohledem na naplňování legislativního a etického rámce fungování Českého rozhlasu (dále jen *LER*).

Pro identifikaci a zpracování základních zkoumaných okruhů byla využita frekvenční a obsahová analýza. Obsahová analýza je tradiční technikou analýzy dokumentů vycházející z pozitivistické tradice zkoumání. Je definována jako výzkumná technika pro kvantitativní, systematický a objektivní popis zjevného obsahu komunikace. Tato technika staví na kódování manifestního obsahu sdělení a snaží se vystihnout jeho význam na základě kvantifikací jeho vybraných měřených prvků/proměnných. Výzkumníci kódují ne/přítomnost předem stanovených proměnných postihujících sledované jevy (jazykové obraty, užití metafory, ironii, vtipy, rysy moderování apod.) v obsahu, jež je nahlížen jako text. Obsahová analýza poskytuje numerická kvantifikovaná data vyjadřující frekvenci výskytu zkoumaných

¹³ U podobně zaměřených studií bychom pro příští kola analýz doporučili formulovat zadání nepatrně obecněji a ponechat výběr konkrétně zkoumaných relací na vyhotoviteli zakázky.

jevů. Cílem výzkumníka je zároveň neztratit při kódování proměnných ze zřetele širší sociokulturní rámec, z něhož byl dokument vybrán.

Protože se jednalo o případovou studii, byly použity i kvalitativní postupy analýzy textu (textu v širším slova smyslu - tedy i ve smyslu rozhovoru, debaty ap.) zaměřené na detailní rozbor pouze velmi omezeného množství zkoumaných případů. Pro kvalitativní zpracování byly vybrány příklady, které podle členů výzkumného týmu nejuvýstižněji ilustrují klasické a opakující se rysy vysílání ČRo Dvojka ve zkoumaném období. V této studii byla použita i v zadání vyžádaná diskurzivní analýza pro rozbor diskurzu a analýza konverzační pro posouzení moderovaných částí vzorku. Analýza jednotlivých vydání zkoumaných pořadů, jež byly nahlíženy jako texty, sloužila k porozumění širšímu rámci vysílání a diskurzu stanice ČRo Dvojka.

Postupy diskursivní a konverzační analýzy byly v této studii využity především pro sledování:

- charakteristik projevu mluvčích – skrze ně bylo možné sledovat práci s emocemi, typickou pro bulvarizaci. Na této úrovni byla posuzována intonace mluvčích, výskyt smíchu a různých rétorických figur;
- výstavby pořadu – analyzována byla struktura pořadů na základě stavby jejich jednotlivých složek (volba základní jednotky pro analýzu závisela na typu a charakteristikách jednotlivých analyzovaných pořadů). Následně byla posuzována podobnost struktury textu s běžně používanými vysílacími formáty a žánry;
- modelování „institucionální projekce publika“ – skrze analýzu použitých lingvistických prostředků a principů výstavby textu byla (re)konstruována tzv. institucionální projekce publika, tedy pomyslný „ideální posluchač“, na kterého tvůrci a moderátoři daných pořadů podvědomě cílí. Toho bylo dosaženo například skrze posouzení použitého žánru a specifík projevu mluvčích v daném pořadu, ale také pomocí evidence ne/přítomnosti snahy předávat posluchači poučení, případně prvky sebeprojekce moderátorů do daného tématu či přímo do potřeb/zájmu posluchače, jehož při zpovídání hostů „zastupují“ apod.

4. ANALYTICKÁ ČÁST STUDIE

Český rozhlas Dvojka sám sebe na svých webových stránkách (<http://www.rozhlas.cz/dvojka/ostanici/>) vymezuje jako: „tradiční stanice veřejnoprávního rozhlasu pro celou rodinu. Kromě publicistických pořadů jako jediná celoplošná stanice v ČR vysílá i pro děti.“ Právě toto velice široké vymezení se patrně při jeho naplňování stává kamenem úrazu, neboť je takřka nemožné vybrat témata, hudbu a typ moderace tak, aby vyhovoval různým věkovým skupinám. Široké spektrum rozmanitých pořadů sice mohou poslouchat téměř všichni, ale ve skutečnosti je pravidelně ladí málokdo. Podle poskytnutých údajů z výzkumného projektu Radioprojekt s daty za 2. – 3. čtvrtletí roku 2015 a dat dostupných online (http://www.stemmark.cz/prezentace-radioprojekt4q_2014/) dosahuje maximální poslechovost stanice během dne 200 000 posluchačů, a to během dopoledne nejčastěji mezi 8:00 a 11:30. Následně ale rapidně klesá a po zbytek dne již nepřesahuje 100 000. Týdenní poslechovost stanice se uvádí mezi 400 000 až 600 000 posluchačů. Naprostou většinu (90 %) posluchačské základny tvoří osoby starší 40 let, 99 % osoby starší 20 let¹⁴. Je mezi nimi přitom více žen (56 %), téměř dvě třetiny důchodců a polovina poslouchajících má dokončené středoškolské vzdělání s maturitou nebo vyšší. Téměř 58 % poslouchajících žije v malých obcích a sídlech do 20 000 obyvatel a čtvrtina naopak ve městech nad 100 000. Přitom více než třetina posluchačské základny se generuje z Prahy (20 %) a Středočeského kraje (17 %). V ostatních krajích, snad s výjimkou Jihomoravského a Moravskoslezského, je denní poslechovost do 25 000. Z těchto dat tedy lze usuzovat, že hlavní část posluchačské obce tvoří ti, kteří Dvojku dříve poslouchali jako stanici Praha¹⁵.

V zadání této zakázky nebylo cílem zhodnotit celkovou programovou skladbu stanice, ale posoudit pouze 3 vybrané pořady. Domníváme se však, že obě témata spolu velmi úzce souvisejí a řadu stížností, jež jsou Radě ČRo na vysílání Dvojky adresovány, lze vysvětlit právě tím, že jádro jejích stálých posluchačů je vzhledem ke svým mediálním zvyklostem značně konzervativní. Jsou to ti, kteří si návyk jejího poslechu nacvičili již v 90. letech a dnes již přeladovat nechtějí a nebudou, protože mají zájem o stále stejnou stanici, se stejným programovým schématem, známými hlasy a obsahem. Jakékoli inovace, i na úrovni změny názvu stanice, zařazování jinglů či sloganů, jim není příjemné. Ze stejného důvodu je nezajímají upoutávky na pořady vysílané později během dne nebo v dalších dnech, protože programovou nabídku dobře znají. Snaha o revitalizaci stanice jako „rodinného rádia“ proto není zcela šťastnou volbou, neboť nutně stávající posluchače nazlobí. Všechny tyto

¹⁴ Zde je ovšem potřeba zohlednit, že podle metodiky Radiometru jsou data získávána až od osob starších 12 let.

¹⁵ Na druhou stranu je Dvojka ve svém zásahu paradoxně nejsilnější v oblastech s největší konkurencí jiných/soukromých vysílatelů.

domněnky by však mohl prokázat (či vyvrátit) jedině důkladný kvalitativní výzkum mezi samotnými posluchači.

Ranní proudové vysílání 7:00 – 8:00

Specifikace obsahu pořadu

Ranní proudové vysílání bylo analyzováno v období od 5. do 16. října 2015. Tento programový prvek (nelze nazvat programem, protože nemá jednotící téma ani koncepci) je vysílán vždy ve všední den. Analyzováno tedy bylo 10 hodinových bloků. Struktura ranní vysílací hodiny byla ve sledovaném období poměrně stálá; naznačuje ji následující tabulka (č. 1). Jednotlivé používané prvky vysílání byly zařazovány vždy přibližně ve stejnou dobu a ve shodném pořadí. Uvedený čas¹⁶ je pouze orientační, protože je v konkrétních dnech ovlivňován délkou jednotlivých prvků (počtu příspěvků ve zpravodajské relaci, dopravního dění, hraných skladeb apod.)¹⁷. Následně se budeme věnovat základním formátům, které ranní proudové vysílání tvoří.

Z tabulky č. 1 je zřejmé, že Ranní vysílání Dvojky mezi 7. a 8. hodinou tvoří 5 formátů: i) hudební složka, ii) zpravodajské bloky, iii) telefonáty, iv) moderovaný blok o dnešním výročí a v) komunikace s posluchači. Dále bývají zařazeny 2-3 upoutávky na jiný pořad vysílaný na stanici, nejčastěji *Hrdinové kolem nás*, *Nedělní rozhlasová hra*, *Jak to vidí*, *Host do domu* apod. Kromě uvedeného hodina obsahuje 1–2 reklamy na jiné médium (ve sledovaném období především týdeník Respekt, Lidové noviny a Českou televizi), případně na událost, jejímž je ČRo mediálním partnerem. Tyto nejsou označeny reklamní znělkou a jsou zařazeny jako plynulá součást vysílání, mohly by proto být považovány i za skryté reklamy. V neposlední řadě je vysílání vyplněno znělkami stanice: především *Český rozhlas Dvojka*, názvem pořadu *Český rozhlas Dvojka – Dobré ráno Česko* a sloganem *Český rozhlas Dvojka – spolu je nám hezky*. V této rovině považujeme stížnosti posluchačů za zcela oprávněné, protože oznámení ČRo Dvojka je v průběhu jedné hodiny možné v různých obměnách slyšet 12-15x (navíc zde nejsou započtena ústní sdělení moderátorů ve stylu „posloucháte Dvojku a nyní nás čeká...“, jejichž množství v hodinové relaci rovněž není zanedbatelné). Jeho zařazení například na začátek hudební složky přibližně v polovině pořadu považujeme za nadbytečné. Podobně na začátku a v polovině vysílání před avizem dalšího obsahu by mohl zaznít pouze název pořadu *Dobré ráno Česko*, opakování jinglu po další minutě je značně redundantní (v tabulce č. 1 viz minuta 33:15-33:50).

¹⁶ Časové hodnoty uvedené v tabulce odrážejí strukturu vysílání 9. 10. 2015.

¹⁷ Přepis struktury analyzovaných pořadů v jednotlivých dnech může být vyhotoviteli poskytnut na vyžádání.

Analýza vybraných pořadů stanice ČRo Dvojka

Tabulka č. 1 – Struktura ranního vysílání mezi 7. a 8. hodinou

7:00:00	Znělka časové oznámení	Pozdrav moderátora Moderují: Jiří Holoubek, Tereza Stýblová, Elen Černá
	Znělka ČRo 2 Zprávy	Zpravodajství
3:00	Znělka Počasí	
3:20	Znělka Zelená vlna	
3:45	Znělka ČRo Dvojka	Představení/pozdrav moderátorů, stručné avizo následujícího obsahu a dnešního tématu
4:40	Znělka ČRo 2 – Dobré ráno Česko	
4:48	Hudba	
6:50	Moderovaný blok	Hostující moderátorka Regina Květoňová informuje o události/osobě/jevu, jež v daný den slaví výročí
11:35	Znělka ČRo Dvojka	
11:38	Hudba	
15:00	Moderovaný blok	Moderátorka informuje o počasí
		Moderátor avizuje dnešní téma a vyzývá posluchače k podílu na vysílání prostřednictvím FB nebo telefonu
15:30	Hudba	
19:30	Komunikace s posluchači	Telefonát nebo přečtení vzkazu z FB na dříve uvedené téma, někdy související s denním výročím
21:32	Hudba	
25:05	Reklama	Čtete dnešní Lidové noviny
25:25	Znělka ČRo2 – (název pořadu)	Upoutávka na pořad
26:05	Hudba	
30:00	Časové oznámení	
	Znělka ČRo 2 Zprávy	Zpravodajství
32:30	Znělka Počasí	
32:55	Znělka Zelená vlna	
33:15	Znělka ČRo Dvojka	Avizo dalšího obsahu
33:50	Znělka ČRo 2 – Dobré ráno Česko	
34:08	Hudba	
36:35	Telefonát spolupracovníka/ice	Zpravidla pozvánky na akce na různých místech ČR
39:50	Hudba	
43:05	Reklama	Dnes večer v České Televizi
43:45	Znělka ČRo2 – (název pořadu)	Upoutávka na pořad
44:22	Slogan ČRo 2 – Spolu je nám hezky	
44:50	Hudba	
47:35	Moderovaný blok	Stručně o počasí, avizo dalšího obsahu – kdo bude v rozhovoru po telefonu
48:37	Znělka ČRo 2	
48:10	Hudba	
50:45	Moderovaný blok	Telefonický rozhovor s hostem – ptají se oba moderátoři
54:00		Čtení vzkazů z FB na téma dne (nepravidelné)
55:35	Hudba	
59:03	Reklama	Neviditelní - Speciál týdeníku Respekt
59:35	Znělka ČRo2 – (název pořadu)	Upoutávka na pořad
59:53	Slogan ČRo 2 – Spolu je nám hezky	
59:56	Znělka časového oznámení	

Analýza vybraných pořadů stanice ČRo Dvojka

Tabulka č. 2 – Základní kvantitativní údaje o vysílání Dvojky mezi 7. a 8. hodinou

datum	písní celkem	české a slovenské / zahraniční	hudební složka (délka v min. - zaokrouhlo)	zpravodajství (Zprávy, Počasí) (délka v min.)	zpravodajství (Zprávy, Počasí, Zelená vlna) (délka v min.)	počet zpráv 1. / 2. vstup
5.10.	11	7 / 4	38	5:15	6:05	6 / 6
6.10.	11	6+1 / 4	38	5:25	6:19	6 / 6
7.10.	12	9 / 3	34	5:58	6:53	7 / 5
8.10.	10	5+1 / 4	36	5:40	6:30	6 / 6
9.10.	10	6 / 4	33	5:30	6:15	7 / 6
12.10.	11	7 / 4	36	5:25	6:20	6 / 6
13.10.	12	9 / 3	35	5:50	6:35	5 / 5
14.10.	11	7 / 4	39	4:41	6:08	5 / 5
15.10.	10	6 / 4	34	5:30	6:24	7 / 5
16.10.	10	6 / 4	37	5:03	6:01	5 / 6

Ad i) Hudební složka

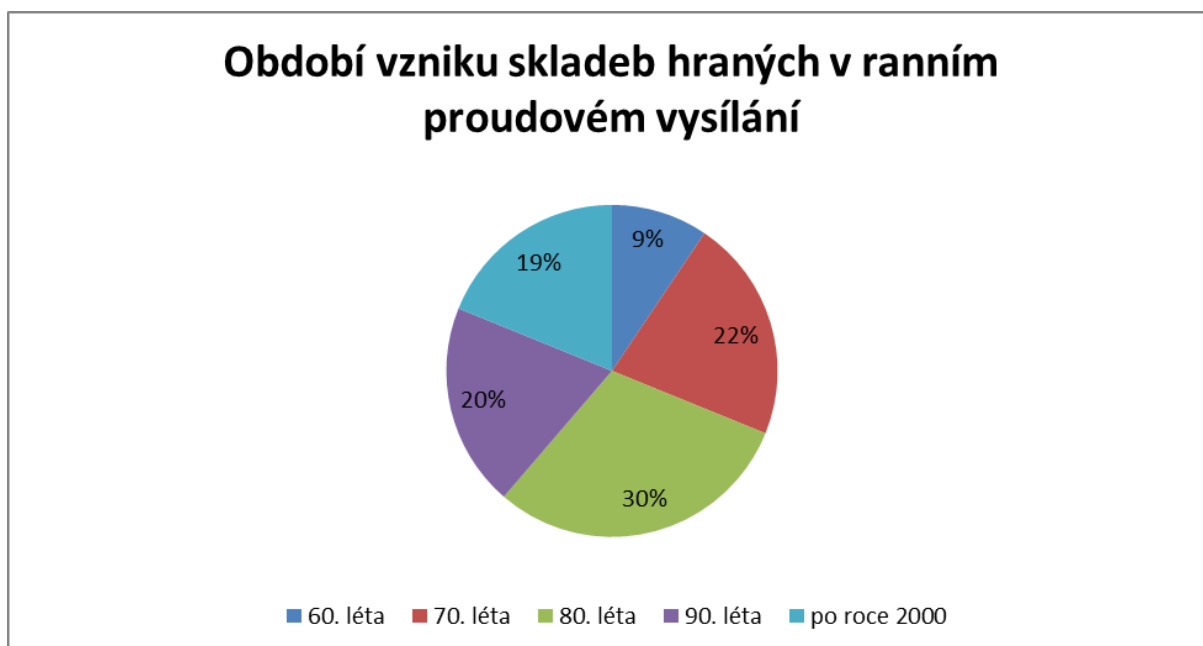
Hudební složka tvoří více než polovinu hodinového vysílání ranního bloku. Ve zkoumaném období to bylo v průměru 36 minut, tedy 60 %, kdy její podíl varioval od 33 do 39 minut za hodinu. Nadpoloviční většinu představuje česká produkce, významnou část hraných melodií ale tvoří i zahraniční interpreti, a to nejen angličtí, ale rovněž francouzští nebo italské. Celkově zaznělo 108 skladeb, jejichž úplný seznam je přílohou této studie. Součástí každého vysílání je v průměru 10,8 skladeb – jejich počet osciluje mezi 10 a 12. Z toho 3–4 písně připadají na zahraniční interprety, ostatní jsou z produkce české, případně slovenské. Nejčastěji byly reprodukovány songy z 80. let, časté byly i ty ze 70. a 90. let. Nejstaršími písněmi byly pravděpodobně *Nebeskej kovboj* W. Matušky a *Milenci v texaskách* Josefa Zímy s Karlem Štědrým z roku 1962. Ve zkoumaných deseti dnech bylo reprodukováno pouze 19 písní z tvorby po roce 2000, což není ani pětina. Za aktuální tvorbu bychom mohli označit pouze 3 díla, konkrétně píseň *Víno* skupiny Chinaski z roku 2014, dále *Podzim* V. Neckáře a *Kdy vzlétnu já* L. Vondráčkové, obě z roku 2013. Nejčastěji hraným interpretem byl Karel Zich (5 x), Waldemar Matuška (4x), Wabi Daněk (4 x), Karel Černoš (3 x), Marie Rottrová (3 x) a dále Karel Gott, Věra Špinarová, Marcela Holanová a Petr Muk (2 x). Ostatní interpreti byli ve sledovaném období hráni jednou.

Tabulka č. 3 – Období vzniku skladeb reprodukováných v ranním proudovém vysílání¹⁸

60. léta	70. léta	80. léta	90. léta	po roce 2000
10	23	32	21	20
10 %	22 %	30 %	20 %	19 %

¹⁸ Dvě skladby se nepodařilo identifikovat.

Graf č. 1 – Období vzniku skladeb reprodukováných v ranním proudovém vysílání¹⁹

Při této hudební nabídce se neodbytně vkrádá otázka, pro jakého cílového posluchače jsou skladby do playlistů vybírány. Pokud jím mají být všichni členové „průměrné“ české rodiny, tedy např. žena a muž ve věku 30–40 let a jejich děti, není asi příliš pravděpodobné, že by ve vysílání uslyšeli svou oblíbenou píseň nebo interpreta. Nabídka jednoznačně naznačuje, že je tvořena pro spíše starší skupinu posluchačů, což odpovídá věkové struktuře posluchačské základny²⁰, ale zcela se neslučuje s konceptem rodinného rádia, jak ČRo Dvojka deklaruje.

Ad ii) Zpravodajské bloky

V každém hodinovém vysílání jsou dva zpravodajské vstupy, vždy v celou hodinu a v půl. Jsou tvořeny krátkým čteným zpravodajstvím a relacemi *Počasi* a *Zelená vlna*. Celkově tvoří 6-7 minut každé hodiny vysílání. Délka variuje především u dopravního zpravodajství. Zpravodajská relace v celou bývá přibližně o půl minuty delší než relace v půl. Relace v celou obsahuje zpravidla 5-7 zpráv, relace v půl 5-6. Obě relace vždy začínají přibližně 4 zprávami z domova, následují 1-2 zprávy ze zahraničí a relaci uzavírá opět zpráva z domova, někdy z oblasti kultury. U jedné zprávy bývá kromě čteného základu použita i autentická výpověď některého z aktérů. Uvedené zprávy se v těchto dvou relacích většinou neopakují, až na úplné výjimky (stalo se tak pouze 13. 10. 2015).

¹⁹ Dvě skladby se nepodařilo identifikovat.

²⁰ Podle údajů Radiometru stanici v tuto dobu poslouchají především ti ve věku 40-60 let.

Analýza vybraných pořadů stanice ČRo Dvojka

Tabulka č. 4 – Časové údaje o rozsahu mluvených bloků vysílání ČRo Dvojka mezi 7. a 8. hodinou

datum	telefonát s ext. spolupracovníky	telefonát s hostem	moderovaný vstup o výročí dne	komunikace s posluchači	mluvené slovo celkem
5.10.	2:30	4:20	3:23	1:52	15:52
6.10.	3:30	4:20	3:35	1:30	15:12
7.10.	2:53	5:48	2:23	1:10	18:18
8.10.	3:27	5:20	3:52	2:25	17:14
9.10.	3:15	3:15	4:45	2:02	17:15
12.10.	2:58	5:05	3:17	1:52	16:50
13.10.	4:17	6:22	2:40	0:00	18:19
14.10.	3:10	4:55	4:13	0:00	14:39
15.10.	4:11	4:18	3:43	2:50	19:09
16.10.	2:23	5:02	4:37	2:35	17:03
průměr	3:15	4:52	3:38	1:37	16:59

Výběr zpráv odpovídá standardní tematické agendě ČRo. Zpravodajství tak reprezentuje jeden zpravodajský diskurz, který není pro jednotlivé stanice nastaven odlišně, ale naopak kopíruje shodný výchozí model a odlišuje se pouze ve volbě a míře pokrývaných témat a událostí v daný den. Uvedené zpravodajské bloky odpovídají základnímu informačnímu přehledu média určeného pro cílové skupiny středního a vyššího věku, v čemž se odlišují od zpravodajství médií komerčních. Na druhou stranu, pokud bude jedinec pouze posluchačem tohoto zpravodajství, nemůže si na jeho základě udělat odpovídající přehled o aktuálním dění, neboť ve své krátkosti je nutně velice selektivní, zkratkovitě a roztříštěné. Zcela legitimně by někteří posluchači mohli od stanice média veřejné služby očekávat zpravodajství mnohem podrobnější, a to i na stanicích, které se primárně jako zpravodajsko-publicistické neprofilují.

Přesto (či spíše právě proto), že jde o jeden z nejobvyklejších formátů rozhlasového zpravodajství v podobě krátkého zpravodajského přehledu, lze jej v kontextu užití v médiu veřejné služby v mnoha ohledech vnímat jako problematický. Za prvé je stejně jako mnoho ostatních prvků i tento standardní součástí programové skladby komerčních médií a jeho užití v ČRo v nezměněné podobě zastírá difference mezi těmito typy médií. Za druhé je problematický ze své podstaty, neboť jeho obsah je příliš stručný, selektivní a fragmentární a neplní tak ani funkci informovat, ani bavit. Je tedy otázkou, proč je tvůrci programu vnímán jako „posluchačsky atraktivní“ či podstatný, funkční apod. prvek programové skladby a zda je

možno jej považovat za konzistentní s LER, když neposkytuje dostatečně hodnotnou informační bázi pro vytváření názorů posluchačů.

Za zvážení rovněž stojí, zda je pro cílovou posluchačskou skupinu (stejně tak jako pro tu faktickou) relevantní zpravodajství dopravní, tedy pořad *Zelená vlna*. Soudě podle struktury poslechovosti stanice v daném čase nejde o takovou skupinu, u níž by bylo možné větší zájem o dopravní zpravodajství očekávat.

Ad iii) Telefonáty

Telefonáty bývají v ranní hodině taktéž dva, oba ve druhé půlhodině. Celkem vyplní v průměru 9:19 (nejčastěji 7–9) minut vysílání. Větší podíl času, více než 10 minut, zaujímaly pouze 13. 10. 2015. Na začátku druhé půlhodiny se zpravidla telefonicky připojuje některý z externích spolupracovníků ČRo, moderátor jiné stanice či zprávař, a to z místa dění, o kterém informuje. Telefonát je pozvánkou posluchačů na akci, výstavu či zajímavost, u které je spolupracovník přítomen. Jeho délka osciluje nejčastěji mezi 2 a půl až 3 minutami (v průměru 3:15), příležitostně ale dosahuje až 4 minut. Tento formát sází na vytváření dojmu autentičnosti informování ČRo, jakkoli to v řadě případů není nezbytné. Ve zkoumaném období byla takto avizována: návštěva Zoo ve Dvoře Králové, magický zpěvomat, který zpívá v Plzni na přání kolemjdoucích, skauti pomáhající čistit studánky v Klimkovicích, podzimní knižní veletrh v Havlíčkově Brodě, videomapping na fasádě divadla v Pardubicích během podzimních slavností, speleopotápěči zkoumající hloubku Hranické propasti, vypuštění praturů v parku v Milovicích, mezinárodní festival studentských filmů v Písku, předškolní děti ve Warnsdorfu bruslící na novém zimním stadionu a benefiční koncert na pomoc drogově závislým pořádaný katolickou církví. Povaha prezentovaných akcí je různorodá a vychází pravděpodobně hlavně ze snahy o pestrost a z možností rozhlasových reportérů, tj. o jaké akci se dozvědí a kam se dostanou. Na druhou stranu je právě lpění na telefonickém vstupu přímo z místa prezentované akce pro pestrost pozvánek limitující, neboť je omezeno okruhem působnosti či dojezdu jednotlivých reportérů i dobou konání akcí (které zpravidla nezačínají již po 7 ranní). Nadto u akcí, jež v době vysílání ještě nezačaly, je snaha o vysílání z místa zbytečná, neboť pozvánka na nadcházející (např. večerní) akci by byla stejně platná i při podání informace ze studia. Tato technika²¹ tak může nést prvky infotainmentu, neboť inzerováním „přítomnosti na místě“ (kde se momentálně nic neděje) je budován nepotřebný dojem dramatickosti a osobního zapojení moderátorů a reportérů. To byl například případ

²¹ Tuto techniku považujeme za paradoxní standard užívaný všemi elektronickými médii tj. médii veřejné služby i těmi komerčními bez rozdílu. Jedná se o postup z velké části iracionální a pro samotná média často kontraproduktivní, neboť s sebou nese nemožnost korekcí chyb a ve srovnání s předtočenými vstupy nezbytně nižší úroveň kvality vyjadřování reportérů (jak ve smyslu podání, tak stylistickém). Vzhledem k těmto nedostatkům a nevýhodám považujeme programové užívání tohoto postupu u média veřejné služby za ne zcela vhodné, neboť snižuje kvalitu obsahu ve prospěch „trendovosti vysílání“ a nepotřebného dodatku zdání autenticity (zdání z toho důvodu, že je živě informováno o něčem co se aktuálně neodehrává).

rozhovoru z 6. 10. 2015 s M. Cetlovou z Plzně o magickém zpěvomatu, který měl zpívat až v odpoledních hodinách, nebo 8. 10. 2015 s H. Mikulincovou z Havlíčkova Brodu, která zvala ve čtvrtek na knižní veletrh, jehož hlavní program se odehrával až v sobotu, i pozvánka N. Kubinkové z 9. 10. 2015 na videomapping na fasádě divadla platí až pro večerní hodiny. Podobně pozvánky na festival studentských filmů v Písku od R. Lémanové 14. 10. 2015 nebo telefonát T. Kadrnožkové 16. 10. 2015 na benefiční koncert katolické církve pro drogově závislé. Naopak 12. 10. 2015 informuje L. Kratochvílová o speleopotápěčském průzkumu²² Hranické propasti, z rozhovoru je však zřejmé, že v daný moment se na tomto místě zcela nic neodehrává, zato se posluchači dozvědí o zážitku redaktorky, která do propasti s potápěči slanila.

Druhý telefonát bývá řazen v poslední čtvrtině vysílání, kdy moderátoři telefonují hostovi pořadu. Tento telefonát bývá o něco delší než předchozí, přibližně 4-5 minut (v průměru 4:52), výjimečně více. Tabulka č. 4 ukazuje, že nejkratší rozhovor zazněl 9. 10. 2015 s E. Samkovou a nejdelší naopak 13. 10. 2015 s H. Třeštíkovou. Téma rozhovoru buď navazuje na výročí dne diskutované v moderovaném bloku na začátku první půlhodiny, nebo na moderátory následně stanovené téma. Výběr dotazovaných osob bychom mohli označit za tzv. první volbu, neboť velmi často vzbuzuje dojem „volám tomu, kdo ze známých mne zrovna napadne“. Většinu mluvčích v druhém telefonátu totiž tvoří poměrně široce známé, populární osoby, především umělecké profese a moderátoři. Konkrétně byly v analyzovaných dnech hosty vysílání (v pořadí po dnech): popularizátorka zdravého stravování a životního stylu Kateřina Cajthamlová, tanečník Jan Onder, moderátor a kuchař Zdeněk Pohlreich, moderátorka Světlá Magni, snowboardačka Eva Samková, herec a dabér Vlastimil Zavřel, režisérka Helena Třeštíková, moderátor Aleš Cibulka, zpěvačka Heidi Janků a zakladatel knihobudek Pavel Železný. Zajímavou výjimku tvoří pouze první a poslední jmenovaní, kteří vysílání doplňují o podrobnější informace k již dříve probíranému tématu. Tématy rozhovorů přitom byly: zdravé stravování versus fastfood, taneční, Stardance a život s partnerkou tanečnicí, kdo je šéfem v kuchyni, zkušenosti se změnou příjmení, program snowboardařské sezony, dabování Simpsonových a jiné herecké počiny, ženy v politice a dokument o L. Baarové, nejoblíbenější den v týdnu a právě vydané kalendáře na příští rok, věkové rozdíly v partnerství, co jsou a jak fungují knihobudky. Jestliže si posluchači stěžují na zezábavňování (bulvarizaci) programu Dvojky, zde může být jedna z příčin. V rozhovorech odvysílaných ve zkoumaných dvou týdnech jsme zpravidla nezaznamenali žádnou zvláštní přidanou hodnotu ani originalitu kladených otázek a vysílaných sdělení. Jednalo se o rozhovory, které na moderátory nekladly zásadní nároky ani v jejich průběhu, ani

²² Připojme vsuvku o rétorice: moderátorce ve studiu se opakovaně nedařilo vyslovit *speleologický*, což pro ni byl důvod k smíchu, a nikoli omluvě posluchačům za přerušnutí. Více o podobných jevech viz níže.

Analýza vybraných pořadů stanice ČRo Dvojka

na předchozí přípravu, a měly jen velmi neurčitý vztah ke dni vysílání, tj. jejich „aktuálnost“ byla většinou nízká. V případě neobvyklého hosta a netradičního tématu, jež vyžaduje základní obeznámenost na straně moderátora, najednou nepřipravenost moderujících vystupuje a otázky zní až přihloupě. Příkladem z analyzovaných relací je rozhovor s panem Železným na téma fungování knihobudek zařazené 16. 10. 2015. Uvádíme pouze přepisy výroků moderátorů relace od 53. minuty vysílání:

Jiří Holoubek (JH): „Pavel Železný ve spojení z mnoha důvodů i proto, aby nám na úplný úvod vysvětlil (chm) a o to vás teď pane Železný poprosím, jak vlastně vznikla tahleto myšlenka a vy byste to vlastně mohl vzít celé od začátku do konce, protože nás určitě zajímá jak ta myšlenka vznikla, kolik knihobudek funguje, jak se to osvědčilo...”

Elen Černá (EČ) (skočí do řeči JH): „Kde sou?“

JH: „Kolik knížek je k máni? Kde jsou? A tak dále a tak dále, odkud začnete (chm)“

PŽ...

JH: „Kolik jich u nás máme v tuto chvíli?!”

PŽ...

EČ: „Máte nějaký přehled, to by mne docela zajímalo, kolik knížek se tam vrátí nebo (chm) nebo tak jako se přesune, jestli ten počet zůstává konstantní nebo se knížky pozvolna vytrácí?“

PŽ...

JH: „Pane Železný povězte, funguje to jako tak, že vy si najdete nefunkční telefonní budku a tam umístíte knížky a nebo si vyberete místo, budku tam přivezete.. Vlastně se ptám na to, jestli i v mé rodné vsi, Louňovice, kde telefonní budka není, pokud tedy (chm) se něco nezměnilo za poslední dobu, tak jestli tam může knihobudka vzniknout? „

PŽ...

JH: „A krátce závěrem poprosím o jednu informaci, ale mně to zaujalo a zeptat se musím, protože dobré věci je třeba podporovat. Knihobudku lze adoptovat – jak? „

JH: „hm“

EČ: „Tak, Jirko já myslím, že všechny informace jak dostat knihobudku do Louňovic už máš, ... „

JH: (smích)

EČ: „Tak děkujeme za ně Pavlu Železnému.“

Na uvedeném příkladu jsou rovněž patrné výrazné prohřešky vůči větné stavbě, stylistice a správné výslovnosti. Část těchto nedostatků by bylo možné omluvit s ohledem na fakt, že se jednalo o živý vstup do vysílání. Prohřešků je však výrazně více, než by jich při důkladné přípravě moderátora být mohlo (a mělo). V této podobě se živý telefonát do studia ČRo Dvojka nijak výrazněji neliší od podobného formátu na komerční rozhlasové stanici.

Můžeme konstatovat, že s výjimkou dvou až tří hostů (Cajthamlová, Třeštíková, Železný) jsou v telefonátu probíraná témata takřka banálními informacemi o všedním životě celebrit v širokém slova smyslu. V tomto duchu by většině z uvedených mohl zavolat moderátor v principu kterékoli rozhlasové stanice (včetně komerční) a v kterémkoli dni a otázky i odpovědi by zněly v zásadě stejně. Originální příspěvek do vysílání volání hosté prostě nemohou podat na základě otázek typu: *Na čem nyní pracujete?* a *Co připravujete?* Domníváme se, že v případě telefonování obecně známým osobnostem, které jsou v médiích přítomny velmi často a v důsledku toho mohou jen obtížně říci něco nového či překvapivého, by mělo být předem připraveno o to pečlivěji, aby se moderátorům podařilo položit neotřelou otázku a z hovoru tím vytěžit něco nového. Možností, jak stávající situaci zlepšit, je jistě více,

nabízí se například propojení rozhovoru s tématem výročí daného dne - což je mimo jiné právě téma knihobudek, navazující na informaci o výročí znovuootevření Alexandrijské knihovny, která zazněla v úvodní části relace.

Problematická je i sama *celebritizace* na stanici veřejné služby. Na tomto konceptu je postavena jedna ze základních složek obsahu komerčních médií a je otázkou, zda by jej médium veřejné služby mělo akceptovat a přejímat, a zda je možné jej vnímat jako v souladu s LER. Ačkoliv se nabízí argumentace odkazem na tradici tohoto konceptu (představitelé herecké, pěvecké, atd. profese patřili v rozhlasovém vysílání mezi nejčastěji zvané hosty i v minulosti), v současnosti tento model vzhledem k duálnímu systému médií nedává smysl²³. Jestliže komerční média inkorporovala tento koncept jako jeden z pilířů svého fungování, médium veřejné služby se otevřel prostor pro profilaci skrze jiný způsob vytváření vlastní programové skladby, která by tak více odpovídala požadavkům stanoveným LER. Pokud je koncept celebritizace součástí strategie ČRo odvozen z představy producentů, že jde o posluchačsky atraktivní složku programu, je takové rozhodnutí nejenže v nesouladu s LER, ale především neefektivní ze své podstaty – pokud se nějaký posluchačsky atraktivní koncept objeví, je vysoká pravděpodobnost, že si jej rychle osvojí některá z komerčních médií, která nejsou svázána natolik explicitním LER jako médium veřejné služby, a snaha konkurovat mu bude nezbytně neúčinná. ČRo by tuto konsekvenci duálního systému měl podle našeho názoru naopak zúročit v podobě nabízení takové skladby programu, která pokryje i zájmy minoritního rázu – legitimizace a důvod pro fungování ČRo totiž (jak vyplývá i z LER) nejsou odvozeny z atraktivity, poslechovosti atd., ale zcela jiných hodnot a funkcí plněných médii veřejné služby pro společnost.

Odpověď na to, zda je výběr hostů a probíraných témat pro současnou posluchačskou obec Dvojky atraktivní, by mohli dát jen oni sami. Vybrané stížnosti na příliš hostů z oblasti showbusinessu a populární kultury²⁴ ale naznačuje, že by dramaturgové vysílání mohli jeho přípravou strávit více času a výběr osoby, již se telefonuje, například častěji provázat s výročím dne probíraným v úvodní čtvrt hodině pořadu. To se ve sledovaném období ukázalo jako vhodné zpestření. Jinou možností je rozšířit spektrum dotazovaných osobností a hostů vysílání výrazně za hranice těch aktuálně mediálně vytěžovaných a více využívat širokou populaci, zástupce různých profesí a občanských či zájmových sdružení apod.

Také styl moderování odpovídal spíše tomu, že se jedná o rozhovor „známých“. Zpravidla je velmi neformální, a to jak ze strany volajících, tak hostů. Výjimku v zásadě tvoří pouze

²³ Před rokem 1989 představoval předchůdce ČRo jediné rozhlasové médium, zatímco v současnosti funguje v rámci diametrálně odlišného, konkurenčního prostředí.

²⁴ Příliš mnoho témat Dvojky se vztahuje k moderátorům, hercům, zpěvákům atp., tj. takzvaným celebritám; projevuje se to i ve skladbě hostů: části vysílání Dvojky tím nabývají bulvárního nádechu.

věcný rozhovor o knihobudkách; patrně proto, že jejich provozovatel ještě není natolik mediálně vytěžovanou osobností. Není proto výjimkou, když se někdo z povídajících si v rozhovoru směje, častěji host (např. H. Janků), ale ani když se moderátor (především J. Holoubek) směje vlastnímu vtipu (např. v rozhovoru s K. Cajthamlovou o účasti v soutěži Stardance, s E. Samkovou o „knírech“ na závodech, s H. Třeštíkovou v otázce na její účast v politice nebo s P. Železným o možné instalaci knihobudky v rodné obci moderátora). Styl moderace s vysokou mírou osobního zapojení moderátorů ranního proudu (zahrnutí jejich zkušeností, zážitků ap.) opět naznačuje výše popsané procesy infotainizace a současně se jedná o prvek (stejně jako celebritizace), který představuje signifikantní konvergenci ke komerčním médiím. Paradoxně jej nelze vnímat ani jako prvek konzistentní se sebedeklarovaným profilem „stanice pro celou rodinu“, a to přinejmenším ze tří důvodů. Za prvé kvůli výše zmíněnému relativně triviálnímu obsahu samotných rozhovorů, za druhé vzhledem ke skutečnosti, že takovýto programový prvek mohl být oblíbený jen v rámci „monopolního systému“, kdy k němu neexistovala alternativa²⁵, a za třetí s ohledem na samotný výběr „osobností“, které představují sice pestrou, ale nekoncepční sestavu více či méně známých osobností²⁶. Snaha zaujmout posluchače se tak míjí účinkem, protože programová skladba je v tomto aspektu vysoce nepředvídatelná a posluchač z principu není motivován poslouchat danou stanici i následující den.

Ad iv) Moderovaný blok o dnešním výročí

Hlavní součástí mluvené části relace je moderovaný blok o výročí, které připadá na daný den. Tento formát bývá základním prvkem ranního (popřípadě i dopoledního) rozhlasového vysílání většiny zpravodajských stanic, a to jak soukromých, tak veřejnoprávních. Vždy samozřejmě záleží na profilaci dané stanice, zda klade důraz na hudební či mluvenou složku vysílání - ČRo Dvojka však sama sebe za hudební stanici neoznačuje. Proto jsme předpokládali, že moderované bloky budou v případě stanice média veřejné služby tvořit základní složku ranního vysílání. Na základě provedené analýzy se domníváme, že v případě Dvojky tomu tak není, a to z několika důvodů. Především ve sledované hodině zabírá přibližně 3-4 minut, (průměrně 3:38), tedy maximálně 8 % vysílacího času.

²⁵ Tu dnes představují komerční média, jež z principu (povýšeném extrémně vysokou mírou konkurenčnosti v českém vysílacím prostoru) jakýkoliv „posluchačsky atraktivní“ prvek exploatují, a to v nejvyšší možné míře.

²⁶ V tomto aspektu spočívá další problematický moment. Komerční stanice mají tendenci získat do svých pořadů co nejznámější celebrity, a pokud jsou přesvědčeny, že se jim konkrétní celebrita „vyplatí“, mohou jí pravděpodobně nabídnout atraktivnější honorář než ČRo, jež se v důsledku této skutečnosti musí orientovat na méně známé osobnosti. (Opět se zde nabízí srovnání s monopolním vysíláním před rokem 1989, kdy tato sféra mediální produkce fungovala „autopoieticky“ (coby uzavřený systém): ten kdo byl často zván do omezeného spektra existujících médií, měl vysokou šanci stát se celebritou, a protože byl v důsledku časté přítomnosti v médiích posluchačsky/divácky známý, byl opětně médii častěji vyhledáván. V rámci vysoce konkurenčního prostředí duálního systému tento princip příliš fungovat nemůže. Média tak musejí v důsledku vysoké konkurence produkovat/vytvářet stále více hvězd, přičemž míra jejich popularity je více rozmělněna v závislosti na jejich počtu.)

Ranní proudové vysílání mezi 7. a 8. hodinou standardně uvádí dvojice moderátorů, muž a žena, v analyzovaných týdnech Jiří Holoubek a Tereza Stýblová nebo Elen Černá. O tématu vztahujícím se k výročí dne do studia každý den přichází informovat Regina Květoňová. Všichni tři pak k tématu čtou nějakou část z materiálů, které přinesla. V analyzovaných dvou týdnech byla probírána tato témata: Rey Kroc, zakladatel McDonalds a budoucnost rychlého občerstvení, výročí narození dr. Emila Holuba, 125. výročí otevření Moulin Rouge, vynález mikrovlnné trouby, 605. výročí 1. písemné zmínky o pražském orloji, Kolumbus poprvé spatřil jeden z bahamských ostrovů a před 185 lety se začaly prodávat nepromokavé pláště do deště, 90. let od narození Margaret Thatcherové, 25. výročí úmrtí Leonarda Bernsteina a 113 let od znovuootevření knihovny v Alexandrii a její historie. Pouze 15. 10. byl standardní program narušen a místo výročí připadajících na daný den bylo otevřeno téma partnerských vztahů a výběru partnera, které je jindy tematizováno až následně. Tuto nepravidelnost považujeme za nezdůvodněnou a neopodstatněnou. Do jisté míry opět naznačuje rezervy v přípravě této hodiny vysílání. Na druhou stranu ostatní příklady témat k výročí dne považujeme za relativně pestré, kulturně i časově relevantní. V některých případech (taneční kostýmy a morálka tanečnic Moulin Rouge) mohly být příspěvky pojaty více vážně, jindy jako více informačně nasycené (hmyz jako budoucnost rychlého občerstvení, Kolumbova plavba).

Ad v) Komunikace s posluchači

Komunikace s posluchači je složkou, která nemá v ranní hodině pravidelné místo a někdy jsou jí věnovány dva vstupy, jindy jeden, zpravidla v rozsahu od jedné do dvou minut (výjimečně více). Téma komunikace bývá oznámeno na konci první čtvrt hodiny vysílání s výzvou posluchačům, aby se podělili o svůj názor, zkušenost či zážitek, a to buď formou telefonátu nebo například napsáním na facebookovou stránku stanice. Následuje píseň a pak telefonát, zpravidla jeden, výjimečně dva, nebo čtení vzkazů moderátory. V některých případech se výzva ke komunikaci s posluchači opakuje i v druhé půlhodině a opět může zaznít telefonát nebo čtení cca dvou vzkazů. Ve zkoumaných dvou týdnech volaly do studia výhradně ženy (z Facebooku byl čten i vzkaz muže), což ovšem vzhledem ke struktuře posluchačské základny Dvojky není příliš překvapivé.²⁷

Volba probíraných témat však do jisté míry naznačuje, pro jakou skupinu posluchačů je patrně připravována. Diskutovanými tématy těchto týdnů byly: fastfood a alternativní formy stravování, nadřizení a šéfové, příjmení a jejich změny, talismany, pivo, o ženách v politice, o dobrých a horších dnech, výběru partnera, knihách a knihovnách. Některá z těchto témat navazují na informace, jež zazněly v moderovaném bloku o výročí dne (viz výše) a většinou

²⁷ Podle hlasu se jednalo spíše o ženy starší 45 let, ale jedná se o subjektivní hodnocení jejich projevu.

jsou i první otázkou, která je následně položena v telefonátu hostovi. Originalitu v této části relace diskutovaných témat považujeme za proměnlivou. O jejich kvalitě by opět nejvíce vypověděl výzkum názorů konkrétních posluchačů i neposluchačů Dvojky, ale podobně jako v předchozím případě, i zde se ukazuje jako nosné propojení s moderovaným tématem výročí dne: R. Kroc – rychlé stravování, Thatcherová – ženy v politice, Alexandrijská knihovna – knihy. Vhodnost některých ostatních témat pro médium veřejné služby je velmi závislá především na kvalitě zpracování, větší míře invence a volbě vhodné, neotřelé a originální optiky (například u tématu šéfové²⁸, pivo či výběr partnera).

Ačkoli je téma dne zpravidla zveřejněno přibližně po čtvrt hodině vysílání, moderátor často používá formulaci: „*povídáme si o...*“, a to i v případě, že téma dne nesouvisí s výročím dne a tedy ještě vůbec nezaznělo. Jakkoli to má možná naznačovat, že moderátoři ve studiu si o tom již nějakou dobu povídají (ale bez vědomí posluchačů), považujeme to za matoucí.

Možná právě tento segment vysílání by mohl být pro reálnou posluchačskou skupinu nejzajímavější, protože by stanice fungovala jako jakýsi „přítel na telefonu“, s kterým si mohu popovídat, postěžovat si nebo se svěřit. V podání ranního vysílání Dvojky to ale spíše vypadá jako snaha vyhovět požadavku nabídky možnosti komunikace s posluchači, jež je každý den ve vysílání minimálně jednou avizována, ale současně jejich názorům neposkytnout příliš velký prostor, respektive využít tuto možnost jako pojistku v případě, že ve vysílání zbývá více volného času, pro který nebyla předem připravena jiná náplň.

Současně je otázkou, jaká je funkce tohoto prvku a do jaké míry naplňuje požadavky vyplývající z LER (vzhledem k předem daným tématům a jejich spektru nelze mluvit o snaze získat zpětnou vazbu), a rovněž jakým způsobem a do jaké míry je konzistentní se snahou být „stanicí pro celou rodinu“.²⁹

Moderátorský styl a úroveň zábavy v ranním vysílání

Jak jsme uvedli výše, hodinové vysílání mezi 7. a 8. hodinou moderuje dvojice moderátorů, muž a žena. Jmenovitě Jiří Holoubek a Tereza Stýblová nebo Jiří Holoubek a Elen Černá. Moderátorský styl obou dvojic pracujících ve zkoumaných týdnech je velmi volný a značně neformální. Výjimkou není ani glosování hraných písní. Moderátor na začátku

²⁸ V neposlední řadě zde došlo k překvapivé jazykové nedokonalosti, neboť se ve studiu nemluví o nadřazených, ale výhradně hovorově o šéfech, což je ještě umocněno propojením s následným telefonátem Z. Pohlreichovi.

²⁹ I zde, stejně jako u většiny ostatních analyzovaných jevů, se ukazuje principiální problematičnost nastavené (či přinejmenším deklarované) koncepce dané stanice jako „rodinného rádia“. Vzhledem k povaze českého mediálního prostředí a jeho výrazné penetraci kvartálními (elektronickými) médii (kdy za přímou konkurenci ČRo lze považovat nejen online rádia, ale i *VideoOnDemand*, *AudioOnDemand* a všechny odvozené formáty), umožňujícími specializovanou a v případě online médií i interaktivně sestavovanou programovou skladbu, nelze předpokládat možnost naplnění deklarované funkce tohoto segmentu. Spíše jde tedy o snahu zúročit posluchačský resentment, u něž je ovšem možno předpokládat, že zaujme pouze „již vtážené“ posluchače, tedy ty, kteří s ním mají zkušenost z předešlých let (čemuž odpovídá aktuální věková struktura publika).

některých vstupů používá refrénu či konce textu hrané písně k tomu, aby navázal. Například 15. 10. 2015 na úvod tématu o partnerských vztazích, po písni Petra Spáleného, která končí slovy: *a dívky žádný mně nepišou*. J. Holoubek: *„Mně taky ne.“* E. Černá: *„Že by to pánové bylo tím věkovým rozdílem, chtěla jsem říct, že si pánové stěžujete na nedostatek dopisů od dívek, no. Říká se, že člověk je tak starý, jak se cítí...“*

V analyzovaných dnech pracující moderátoři svoji roli ne zcela zvládali a nedařilo se jim balancovat na hraně mezi neformálním rozhovorem mezi spolupracovníky/přáteli a vykonáváním vlastní profese. V případě, že by ve studiu byl přítomen pouze jeden, by patrně část těchto prohrašků zmizela, neboť je do značné míry následkem jejich vzájemné osobní komunikace v průběhu hrané hudby. Právě k tomuto prvku se patrně vztahují stížnosti posluchačů na projev některých moderátorů, především na přílišnou žoviálnost. Naopak pozitivním zjištěním je, že se v analyzované moderaci neobjevily prvky ani blazeovaného projevu, ani nevhodného řečového chování z hlediska používání vulgarismů, sexistických narážek a podobně. Níže uvádíme konkrétní příklady.

Není jistě na škodu, když se moderátoři ve studiu zasmějí, ale i smích musí mít svoji úroveň a místo. V ranním vysílání dvojky není výjimkou, že když se moderátoři ve studiu smějí při moderovaných vstupech (často vlastním komentářům dříve řečeného), je z jejich barvy hlasu zřejmé rozesmátí před samotným vstupem. To lze označit za neprofesionální přístup. Příkladem je pozdrav moderátorů ve studiu s přicházející R. Květoňovou, Například 5. 10. 2015 ji J. Holoubek uvádí slovy: *„ve studiu už nás doplnila naše milá kolegyně, už jsme se na ni těšili...“* Spolupracovnice bývá familiárně oslovena Regi a obě v tu chvíli ve studiu přítomné ženy se při pozdravu zasmějí. Jiný příklad čerpáme z vysílání 6. 10. 2015, opět z bloku s R. Květoňovou věnovanému Moulin Rouge, tentokrát z konce vysílání. J. Holoubek: *„Regino, těšíme se zítra a hlavně nezapomeň na to peří,“* (narážka na dříve zmiňované kostýmy tanečnic). R. Květoňová: *„Já jdu otrhat nějaké slepice.“* Smích zazníval i 12. 10. 2015 při tématu výročí 205 let od prvního Oktoberfestu. Černá: *„Největší pivní festival má ve svém názvu říjen, ale v současné době začíná už v druhé polovině září, tak se to trochu vymklo (smích), to nám řekne Regina Květoňová.“* Květoňová: *„Dobré ráno (smích), v prvním ročníku šlo o výročí královské svatby,...“* Ke konci vstupu pak Květoňová: *„Když si ho chci trochu vylepšit, hodíme si do něj s kamarádkou čtvrtku citronu.“* Holoubek: *„Já jsem se trochu bál co z tebe, co se dozvíme. Když si ho chci vylepšit, dám tam zelenou nebo něco. (smích) Mně zatrnulo trochu (smích).“* Květoňová: *„Nene, k vitamínu B ještě C (smích).“* Podobně 8. 10. 2015 při rozhovoru o tématu přejímání příjmení J. Holoubek žertuje: *„A jak jsi spokojená s příjmením?“* Květoňová: *„Udělala jsem to šalamounsky, vzala jsem si obě jména.“* Holoubek: *„Takže jsi Regina Pavel Prouzová Květoňová.“* Následně se všichni ve studiu smějí. Je zřejmé, že tato míra volnosti moderování nemusí být některým posluchačům

milá. Jakkoli je smích moderátorů patrně výsledkem snahy nenudit posluchače a naopak navodit přátelskou atmosféru a šířit dobrou náladu, vzhledem k tomu, jak často se ve vysílání opakuje, je zřejmé, že to pravidelným posluchačům nemusí být příjemné. Především pak těm, kteří poslouchají ČRo právě proto, že se jedná o médium veřejné služby a jako takový od něj očekávají brilantní český jazyk, profesionální přístup moderátorů a jejich kultivovaný projev. Popsané prvky lze interpretovat jako formu „privatizace“, která (optikou „interakční analýzy“) tímto způsobem vedení konverzace staví diváka do role přihlížejícího (vyloučeného) třetího. I tento model je možno považovat za poměrně standardně užívaný, avšak především ve vysílání komerčních médií³⁰, a opět se nabízí otázka, zda jej má stanice veřejné služby akceptovat a inkorporovat do svého obsahu. Přísně vzato nemá tato forma moderace v LER žádnou oporu.

Zcela jiný příklad je následující. Ve vysílání před informacemi o počasí byla použita citace z filmu *Na samotě u lesa*: „*Chčije a chčije.*“ (+ zvuk vody). E. Černá: (smích) „*K prohlášení pana Komárka z filmu na Samotě u lesa, které poměrně trefně vystihuje situaci nad naší republikou, už dodám jen aktuální teploty.*“ (nadále smích v hlase). V tomto případě lze mluvit o naprosté výjimce, která měla charakter recese. Pokud ale posluchač původní film nezná nebo neposlouchal zcela pozorně, tak jej prohlášení nepochybně zaskočí. Jeho použití ve vysílání je proto sporné, nelze jej ale označit za zásadní přestupek proti pravidlům Kodexu ČRo nebo platné legislativy.

Současně lze konstatovat, že celkovou deformalizaci moderování je možno v kontextu LER označit za problematickou, neboť představuje strategii, která je většině příjemců známá z komerčních médií a může tak být vnímána jako projev konvergence těchto modů vysílání a současně jako prvek, který v jistém smyslu diskvalifikuje samotný obsah vysílání. Očekávali posluchač alternativu vůči komerčním stanicím, pro něž je tento styl moderování symptomatický (a funguje jako jeden z jejich identifikačních a současně identitotvorných prvků), pak se jen s malou pravděpodobností stane posluchačem ČRo. A naopak, očekávali kultivovaný styl moderování, s vysokou mírou pravděpodobnosti bude z aktuálně užívaného stylu v rámci dané relace zklamán.

Zhodnocení ranního proudového vysílání

Obecně analyzovaná hodina vysílání Dvojky mezi 7. a 8. hodinou ranní působí dojmem nepříliš připravované části relace. Teď nemluvíme o zpravodajském bloku v úvodu a v polovině vysílání, který připravuje a čte specializovaný zprávař. V principu s výjimkou spolupracovnice R. Květoňové, která přichází informovat o tématu výročí dne, by ostatní části

³⁰ Fakt, že nějaký prvek, postup nebo princip užívají komerční média, není důkazem ani jeho kvality, ale ani posluchačské/divácké atraktivity.

vysílání měl kvalitní moderátor zvládnout tzv. spatra, tedy bez přípravy. V celém bloku v zásadě nezaznívají žádná informačně důležitá sdělení (jednu výjimku najdeme v podobě moderátory čtené předpovědi počasí pro dnešní den, kterou jim však patrně připravují zprávaři), na jejichž uvedení by se moderátor musel předem připravovat (pokud se takový prvek objeví, bývá moderátorova nízká erudice záhy snadno odhalena). O to spornější je působení dvou moderátorů v této hodině vysílání. Jakkoli je moderování dvojicí nebo i větším počtem osob současně v posledních letech na rozhlasových stanicích v ČR v oblibě, bývá častější u komerčních subjektů, které tímto využívají dynamiky někdy velmi neformálního projevu moderujících. Patrně se stejným záměrem použila tento prvek i Dvojka. Z analýzy deseti vysílání je obtížné usuzovat obecněji, ale ukazuje se, že to nebyla zcela šťastná volba, a to ze dvou důvodů. Vzhledem k tomu, že do vysílání přichází ještě další spolupracovnice s tématem dne, další část staví na telefonátu externistovi a telefonátu hostu, považujeme přítomnost dvou moderujících ve studiu za nadbytečnou (pravděpodobně i zbytečnou finanční zátěž). Přítomnost dvou moderátorů ve studiu by byla opodstatněná v případě, že hlavním stavebním prvkem hodiny je mluvené slovo, které obstarávají právě oni dva. Průměrná doba jejich moderování v rámci hodinové relace se však pohybuje okolo 17 minut denně, což je jen o něco více než čtvrtina vysílacího času pořadu.

V neposlední řadě je potřeba zmínit, že analýza naznačuje, že ČRo Dvojka v ranním vysílání nevyužívá potenciál rozhlasu jako „instantního“ média, jež má možnost okamžitě informovat o novinkách. Zatímco by hodina mezi 7. a 8. mohla být využita např. pro sdělování informací o pořádaných akcích v malých lokalitách nebo údajů, jež by např. během dne ve škole využili žáci (vzhledem k tomu, že se stanice deklaruje jako rodinná), Dvojka v ní nabízí program, který by mohl zaznít v kteroukoli denní dobu. Svoji nedynamikou asociuje spíše poklidný doplněk k odpolednímu posezení u kávy než informovaného průvodce začátkem nového dne. Pokud chce být poklidným dopoledním společníkem pro seniory, měla by se na ně obrátit otevřeně.

Nezatloukat, o vztazích aneb my dva a čas

Specifikace obsahu pořadu

Analyzovali jsme 5 vysílání pořadu *Nezatloukat aneb my dva a čas*, a sice ve dnech 3. 10., 10. 10., 17. 10., 24. 10. a 31. 10. 2015. Jedná se o pořad s vysílacím časem v sobotu od 10:05 dopoledne. Začátku předchází zpravodajská relace s přibližně 7 zprávami, předpověď počasí a informace Zelené vlny. Toto schéma je na stanici používáno univerzálně v průběhu celého dne. V úvodu hodiny také někdy zazní reklamní spot na sponzora pořadu – například 24. 10. 2015: „*Hezký den přeje vydavatel týdeníku Fortuna, sponzor pořadu.*“

Pořad *Nezatloukat* moderuje Hana Švejnohová a lze jej tedy označit za její autorský pořad. Jeho hlavní náplní je rozhovor se zvaným hostem, případně jejich dvojicí. V pořadech odvysílaných v říjnu 2015 byli hosty Anežka Rouš Dvořáková - předsedkyně výboru sdružení Šťastný úsměv, o. s., Mike Perry – zpěvák a spisovatel se zkušenosti transgenderu, Loutkáři Rostislav a Anna Novákovi, Josef Jelínek – kostymér Národního divadla, scénograf a jazzová umělkyně Jana Koubková společně s kameramanem, hudebníkem Jiřím Stivínem. Pro příští týden byla avizována zpěvačka Marie Rottrová. S jedinou výjimkou A. Rouš Dvořákové, která je ročník narození 1987, byli všichni hosté starší 55 let (Perry *1958, Novákovi jsou manželé od 1977 (data jejich narození se nepodařilo dohledat), Koubková *1944 a Stivín *1942). Je otázkou, zda skladba hostů pořadu může pravidelně zaujmout mladší ročníky posluchačů. Z průběhu vysílání bylo evidentní, že minimálně dva z uvedených hostů (Mike Perry a Josef Jelínek) jsou osobními známými moderátorky. Opět s výjimkou první uvedené je zřejmé, že se v ostatních případech jedná o osoby pohybující se v oblasti kultury, umělce, hudebníky, zpěváky a zpěvačky (i když okrajových žánrů). Ona sama v úvodu vysílání 3. 10. 2015 říká: „...*mohla jsem vybírat z mnoha našich umělců...*“

Podtitul pořadu: „*o vztazích aneb my dva a čas*“, má posluchačům naznačit, že hosté budou mluvit především o svých vztazích. Explicitně například 17. 10. 2015 v 9. větě: „*Nejvíce mne zajímají ty emoce, co cítíte po premiéře?*“ nebo 43.: „*O vztazích, o vztazích je to dnes víc než kdy jindy, můžete volat...*“³¹ Nakolik je to pro posluchače přitažlivé a pro pořad nosné téma, nelze na základě analýzy pouze pěti vysílání jednoznačně posoudit. V každém případě však má podtón spíše odlehčené, možná až lehce „lechtivé“ zábavy, zvláště pokud vystupují tzv. celebrity, mediálně známé osobnosti z populární kultury. Nelze jej devalvovat na sdělování „drbů“, ale minimálně implicitně je jejich očekávání v posluchačích vzbuzováno. Příkladem mohou být narážky na sexualitu v pořadu s Mikem Perry (10. 10. 2015 53. minuta: „...*asi nejsi stoprocentní muž, možná tam něco malinko chybí*“ (smích)) nebo 31. 10. 2015 v rozhovoru s J. Koubkovou (36. minuta): „*Dodržovala jste vždycky striktně heslo ‘co je v domě není pro mě?’*“ (smích obě).

V této části analytické zprávy se podrobněji nebudeme věnovat rozboru hudební složky pořadu, a to ze dvou důvodů: i) platí pro ni to samé, co pro hudbu v ostatních dvou analyzovaných pořadech (naprostá většina reprodukováných titulů je ze 70. – 90. let 20. století, z novějších titulů byly zařazeny pouze: Miro Žbirka – *Nechodí* (2011), Tomáš Klus – *Nina* (2011) a Petr Kolář – *Ještě že tě láska mám* (2003); podrobněji viz příloha č. 1) a ii) není pro daný pořad zásadní, pouze rozděluje moderované bloky rozhovoru. Připojíme

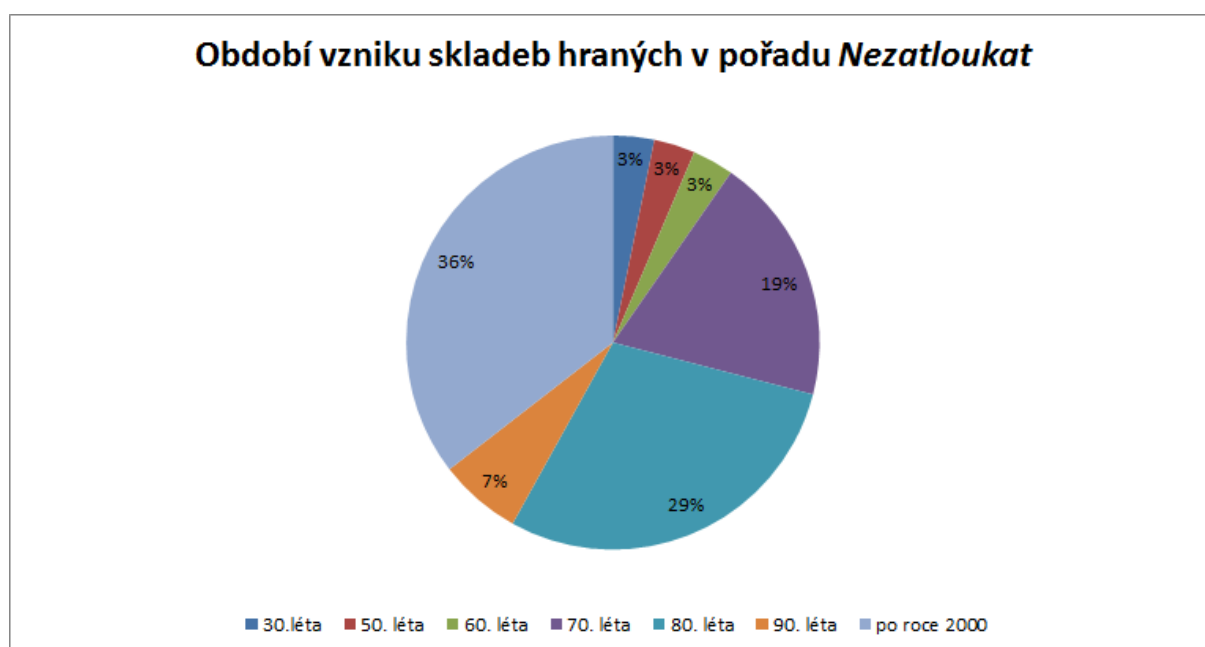
³¹ Tento příklad je uveden záměrně coby ilustrace jedné z charakteristik stylu moderování, který je – patrně i v důsledku jeho tematické orientace – občas kontaminován užíváním klišé. Tuto charakteristiku však nelze označit za natolik symptomatickou, jako je tomu v případě pořadu *Dvanáct ve dvanáct*

jedinou poznámku, a tou je naše pozitivní hodnocení propojení mluvené části a složky hudební. Konkrétně reprodukce hudby autorů, kteří jsou aktuálně přítomni a vypovídají ve studiu. Ačkoli se jednalo pouze o dva příklady z vysílání s Mikem Perry a Janou Koubkovou a Jiřím Stivínem, považujeme to za příklad dobré praxe. Pravděpodobně i to přispělo k tomu, že v tomto pořadu byl podíl současné hudby vyšší (36 %) než v ostatních. Na druhou stranu jsme analyzovali pouze pět vydání pořadu a v každém zaznělo 6-7 písní.

Tabulka č. 5 – Období vzniku skladeb reprodukováných v pořadu *Nezatloukat*³²

30. léta	50. léta	60. léta	70. léta	80. léta	90. léta	po roce 2000
1	1	1	6	9	2	11
3 %	3 %	3 %	19 %	29 %	7 %	36 %

Graf č. 2 - Období vzniku skladeb reprodukováných v pořadu *Nezatloukat*

Moderátorský styl

Samostatnou pozornost je potřeba věnovat způsobu moderování pořadu. Lze jej jednoznačně kategorizovat jako styl pořadu *Sama doma*. Obrace se na posluchače (potažmo možná více na posluchačky), s kterými si pouze přes mikrofon vlastně povídá, jako by byli společně sami doma a probírali, co je nového, co je trápí, co bylo včera k večeři a co budou vařit k nedělnímu obědu. To samo o sobě nemusí být znevažující a jistě má svoji cílovou skupinu, jíž vyhovuje. Obecně se však nejedná o nevhodnější a profesně nejvytříbenější postup. Nejen úvodní vstupy proto mohou být označeny jako banální a v zásadě nicneřikající, taktéž odkazy na jméno stanice jsou nadbytečné. (např. 17. 10. 2015: „*Podzim ukazuje*

³² Jednu skladbu se nepodařilo identifikovat.

všechny svoje tváře.. a ty, Český rozhlas, milá Dvojko, ty se pěkně starej, ať je nám s tebou hezky, když už to tak veřejně hlásáš...“).

Jakkoli se moderátorka mohla na pořady předem připravovat, její projev ve vysílání je velmi neformální a odpovídá volnému stylu, nikoli profesně zvládnuté moderaci. Výjimkou není vršení krátkých vět, které napsány do souvětí odpovídají stylistické chybě označované jako vyšínutí z větné stavby (např. 3. 10. 2015 ve 23. minutě: *„... jsou to vlastně dvě divize, je nějaká pražská odnož? Nebo já jsem to pochopila tak, že vlastně to celé centrum, nebo celé to, celá ta instituce sídlí tedy v Olomouci, u vás doma.“*). Výjimku nejsou hovorové obraty (např. 10. 10. 2015 v 18. minutě: *„Jak to, že jste to tak dlouho tutlal?“* a ve 22. minutě: *„vždyť přece i za totáče, jak se říká.“*). Je otázka, do jaké míry je sklouzávání k obecné češtině snahou přiblížit se posluchačům a možná i hostům ve studiu a vést rozhovor spíše neformálně. Z analytického hlediska působí spíše nevědomě a nereflektovaně jako užívání běžné mluvy. Za zcela nevhodné pro médium veřejné služby i vzhledem k vysílacímu času (sobotní dopoledne) a cílovou skupinu (rodinné rádio) považujeme používání dvojsmyslných výrazů a obrátů, které mohou odkazovat právě k oblasti partnerských vztahů nebo sexu (například 31. 10. 2015, 38. minuta: *„Já chci předeslat tu otázku, s kým si to v hudebním dialogu nejraději rozdáváte právě vy...“*).

Neformální projev moderátorky v pořadu není výjimkou. Švejnhová se směje (např. 10. 10. 2015, 33. minuta: *„Vy jste vlastně dokonalej jeden rodič vlastně, a je jedno, jestli maminka nebo tatínek (smích oba). Vy jste doslova a do písmene mámatáta, ano, ano.“*), tyká si s pozvanými a oslovuje je křestním jménem či jeho zdrobnělinou nebo familiérní podobou (např. Pepo). Profesně nejvyspělejší není ani neudržené nutkání dořici větu za hosta nebo glosovat jeho výpověď, vlastní potažmo vtipnou poznámkou (např. 31. 10. 2015, 38. minuta: Jana Koubková: *„Pak je dobrý ne vyměnit noty...“* Hana Švejnhová: *„I chlapy (smích)“* nebo 31. 10. 2015, 31. minuta: *„To je teda pěkný oblbování posluchačů, to vám tedy řeknu. Ne, to je kumšt. To je kumšt (smích)“*).

Jiří Stivín byl v pořadu opakovaně označován jako „dáreček“, neboť si ho do pořadu vybrala pozvaná J. Koubková jako svůj dárek k narozeninám. Reakce hosta někdy naznačují, že mu takto ležerní a familiérní vedení rozhovoru není zcela příjemné nebo že jej minimálně překvapilo (konkrétně rozhovor s Josefem Jelínkem 24. 10. 2015: *„Jsem ráda, že jsem ho konečně po dlouhém uhánění mohu přivítat jako hosta svého pořadu... Vítejte u nás Pepo...mohu tě nutit vzpomínat... „).*

V zábavných pořadech s hosty nebývá zvykem jim skočit do řeči, respektive ukončit jejich promluvu například proto, že běží čas, nebo proto, že mluví o něčem trochu jiném, než moderátorka očekávala (např. 17. 10. 2015, 49. minuta: *„Máme málo času, abychom vykládali*

ještě historky, tak vás poprosím, jestli byste mohl odpovědět na tu otázku...“). To je akceptovatelné snad v samotném závěru pořadu, což ovšem nebyl tento případ. Zcela jiným případem jsou samozřejmě rozhovory s politiky či veřejnými zástupci na politická témata.

Zhodnocení pořadu Nezatloukat aneb my dva a čas

Na základě výše uvedeného usuzujeme, že *Nezatloukat* je pořad, který volbou moderátorky, moderátorským stylem i skladbou hostů cílí na ženy vyššího středního a vyššího věku, které při jeho poslechu pravděpodobně připravují sobotní oběd. Na to, nakolik je obsahově zajímavý i pro mužské publikum, by bylo potřeba se ptát přímo jeho zástupců. Stejně tak je otázkou, zda skladba hostů pořadu může pravidelně zaujmout i mladší ročníky posluchačů narozené po roce 1970.

Z odborného sociálněvědního hlediska je naprostým moderátorským pochybením prohlášení typu: *„Na seniory, protože my už jsme v tom seniorském věku, vedete čilý kulturní život. Jak to všechno zvládáte? „* (17. 10. 2015, 42. minuta). Jedná o otevřeně ageistické vyjádření, které by moderátoři médií veřejné služby měli být schopni reflektovat a odfiltrovat. Přesněji řečeno je zcela normální a obvyklé, že osoby současné populace i ve vyšším věku vykonávají řadu různých aktivit a naprosto není vhodné implicitně sugerovat, že někdo je snad výjimkou, když tak činí, protože ti ostatní pravděpodobně „leží nemohoucně doma či na nemocničních postelích“.³³

Jako problematický lze charakterizovat i samotný tzv. partnerský styl moderování, který (ačkoliv stejně jako v případě předchozího pořadu vychází z určité „tradice“, jež však v současnosti nemá opodstatnění) aktuálně patří mezi komunikační strategie adoptované coby dominantní modus řadou komerčních médií. Opět je možno konstatovat, že se tím pro média veřejné služby otevírá prostor pro hledání distinktivních alternativ, například v podobě výše zmíněného profesionálního modu moderace (a to i v případech, kdy jde o obdobný typ pořadu, jakým je *Nezatloukat*), navíc více korespondujícím jak s předpoklady, které mohou mít posluchači ustaveny na základě sebe-deklarací ČRo (coby média veřené služby zajišťující rozhlasové vysílání v nadstandardní kvalitě ve všech parametrech – od výslovnostního stylu až po repertoár hostů) až po samotný soulad s LER.

³³ Podrobněji k tématu ageismu a ageismu v médiích viz např. Vidovičová (2007) nebo Sedláková a Vidovičová (2005) apod.

Dvanáct ve dvanáct

Specifikace obsahu pořadu

Třetím analyzovaným pořadem bylo vysílání *Dvanáct ve dvanáct*, a to ze dvou po sobě následujících týdnů od 5. října 2015. Tento přibližně hodinový pořad je vysílán vždy v poledne ve všední den. Jedná se o hudební pořad, ve kterém pokaždé zazní 12 skladeb, z toho zpravidla 4 od zahraničních interpretů. Vzhledem k tomu, že před začátkem pořadu ve dvanáct hodin jsou nejprve zařazeny *Hlavní zprávy*, *Počasí* a *Zelená vlna*, které dohromady trvají obvykle necelých 5 minut, připadá na mluvené slovo v následující celé hodině maximálně 10 minut.

Jakkoli to může být překvapivé, Dvojka má v hlavní části dne písničkový pořad postavený čistě na reprodukci hudby. Jednotlivé skladby zaznívají buď přímo po sobě, odděleny pouze jinglem s označením stanice, nebo je mezi nimi vložen vstup moderátora. Jeho obsahem je zpravidla představení hudebníka, jehož píseň právě dohrála, nebo nyní zazní. Tento formát připomíná vysílání komerčních rozhlasových hudebních stanic z počátku 90. let. Je však potřeba připomenout, že mnohá zahraniční produkce byla v ČR v té době nová, dříve nedostupná, taktéž zde vycházelo jen omezené množství hudebně orientovaných periodik a nerozšířené bylo i používání internetu, z kterého lze dnes údaje o zpěvácích a hudebních tělesech čerpat. Je proto otázkou, zda je podobný formát nadále aktuální. Argument, že někteří členové publika vyhledávání na internetu nepoužívají, jen znovu naznačuje, že pořad a potažmo celá stanice cílí na jiné publikum (vyšší věkové skupiny), než jaké oficiálně deklaruje ve svém mottu „rodinné stanice“.

Tímto hudebním pořadem provádí vždy jeden moderátor. Ve zkoumaných deseti vydáních pořadu jej moderovali čtyři moderátoři: Petr Jančařík (6. 10., 8. 10. 13. 10., 15. 10. a 16. 10. 2015), Petr Rajchrt (5. 10., 7. 10. a 9. 10. 2015), Richard Pachman (12. 10. 2015) a Jiří Holoubek (14. 10. 2015). Moderátorský styl každého z nich je odlišný, nedostatky však vykazují všichni (podrobněji níže). Mluvené slovo ale zaujímá v pořadu v průměru 8 minut, pokud tedy moderátor použije nějaký netradiční prvek, například telefonát nebo pozvánku na probíhající akce, jeho ostatní promluvy jsou tak umenšeny na čas nezbytný k představení následujících hudebních děl a interpretů. Poslední dvě písně pak bývají uváděny společně a moderátor se již před nimi s posluchači loučí, činí tak zpravidla již po 50. minutě dané vysílací hodiny.

Podstatnou součástí pořadu jsou kromě hudební složky a moderátorských vstupů upoutávky na další pořady stanice a všudypřítomné sebeidentifikující jingly s variantami jejího názvu. Dochází tak ke zbytečnému hromadění sloganů a multiplikaci označování.

Název stanice se v určité obměně, ve spojení s názvem aktuálního či avizovaného pořadu nebo s obecným logem *Spolu je nám hezky*, opakuje skoro po každé písničce. Zpravidla v průběhu hodiny zazní 11x, ale také 13x (12. 10. 2015), tedy v průměru každých pět minut. To lze označit za zbytečné (a soudě dle posluchačských stížností posílaných Radě ČRo někdy až obtěžující).

V neposlední řadě jsou v každé hodině zařazena jedna až dvě komerční reklamní sdělení. Stejně jako v jiných případech, ani zde nejsou nijak oddělena od zbývajících obsahu pořadu ani označena jako reklamní sdělení.

Analýza hudební složky

Klíčovou částí pořadu je hudební složka. Její kvalitu nelze zhodnotit nezaujatě, neboť každý má v této oblasti své preference a nepochybně existuje posluchačská skupina, která nabízené tituly vítá. Na druhou stranu bychom mohli říci, že stanice by se více než jako rodinného typu měla prezentovat jako retro hudební kanál. Většina (57 %) v tomto pořadu v daném období reprodukovávané hudby měla svůj původ v 70. a 80. letech³⁴. Podíl novějších skladeb (16 %) s datem vzniku po roce 2000 je zde nejnižší ze všech analyzovaných pořadů. Jakkoli bychom podle názvu mohli předpokládat, že v dané hodině zazní 12 hudebních děl, je tomu tak pouze v některých dnech, častěji je jich třináct, někdy dokonce čtrnáct. Celkově jsme v analyzovaných dvou týdnech vysílání pořadu identifikovali 129 skladeb. Více než dvě třetiny přitom připadaly na české, případně slovenské interprety, zbytek na zahraniční. Je potřeba vyzdvihnout, že stanice hraje nejen hudbu anglickou, ale i španělskou či italskou. Jedná se ale často o díla, která vznikla před téměř 40 lety.

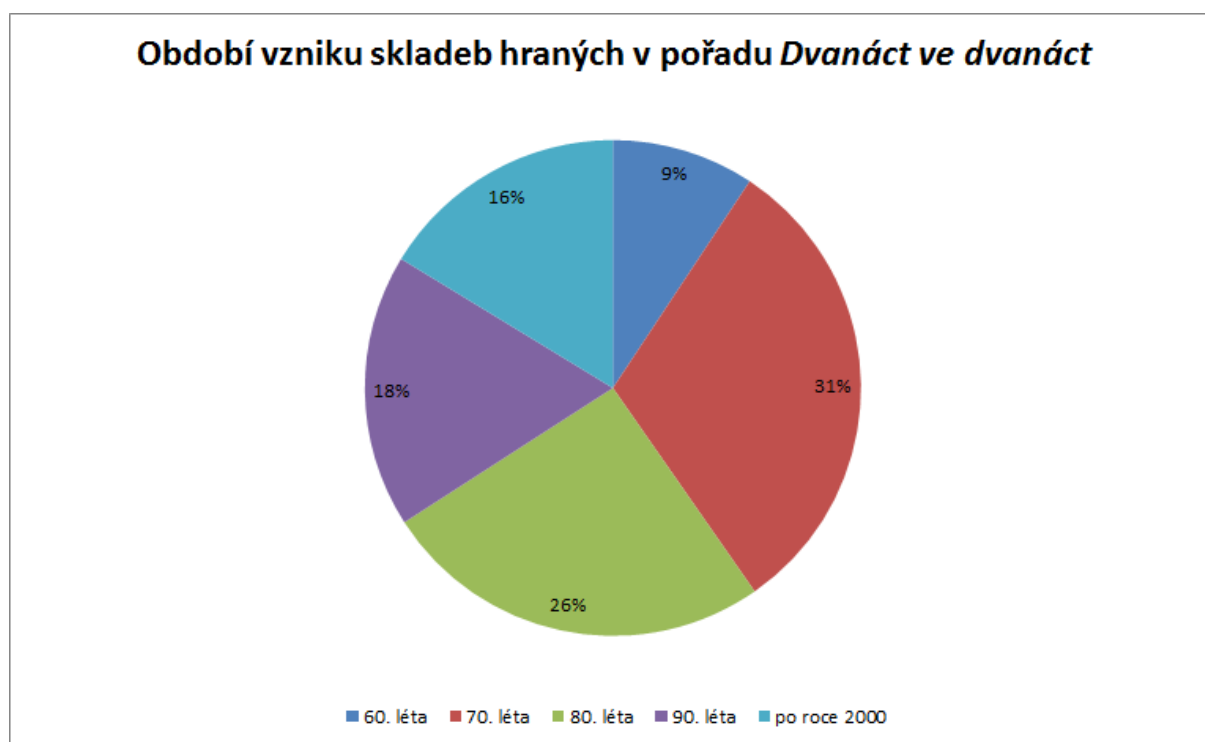
Skladby z období po roce 2000 jsou v playlistech pořadu téměř výjimkou. O to více nepatříčně mezi hranými působí skladby Robbieho Williamse – *Feel* (2002) či Alexandry Burke - *Hallelujah* (2008). Z českých pak především *Šance* Daniela Landy (2002) a *Jsi volná* Petra Koláře (2010), duet z muzikálu *Tři mušketýři* Moniky Absolonové a Petra Koláře *Čas na lásku* (2008) nebo *Ztracená* od Verony (2011) a *Být dítětem svítícím* od Lucie Bílé (2013). Není zřejmé, proč je hudba 70. a 80. let mísená s takto nahodile vybranými novějšími tituly. Z analýzy dvoutýdenního období není patrná žádná hlubší hudební koncepce, která by to objasňovala.

³⁴ Playlisty reprodukovávané hudby v jednotlivých dnech jsou součástí přílohy této zprávy.

Tabulka č. 6 – Období vzniku skladeb reprodukovanych v pořadu *Dvanáct ve dvanáct*³⁵

60. léta	70. léta	80. léta	90. léta	po roce 2000
12	40	33	23	21
9 %	31 %	26 %	18 %	16 %

Graf č. 3 - Období vzniku skladeb reprodukovanych v pořadu *Dvanáct ve dvanáct*

Nahodilost výběru skladeb může v posluchačích vyvolávat dojem, že jde o „autorský výběr“ oblíbených písní moderátora, což jimi nemusí být akceptováno jako konzistentní s jejich očekáváními (odvozenými ze skutečnosti, že jde o médium veřejné služby), přesto je skladba pořadu zjevně výsledkem individuálních preferencí konkrétního jednotlivce. Současně také platí, že tato nahodilost může být posluchači vnímána jako rušivý prvek – posluchači preferující skladby z určitého období mají v současnosti možnost poslechu stanic, přímo se specializujících na konkrétní hudební styly a/nebo období. Absence „jasného kritéria“ výběru skladeb v tomto pořadu tak může být pro mnohé z nich odrazující.³⁶

Rozbor moderátorských stylů

Petr Jančařík patří jistě k moderátorům s dlouholetou praxí, která ale v tomto případě může být tzv. na škodu, neboť je stále stejná jako před dvaceti i více lety. Někteří posluchači to

³⁵ Jednu skladbu se nepodařilo identifikovat.

³⁶ Tyto předpoklady nelze konstatovat jako fakt, protože je analýza vzhledem ke svému zadání nemohla testovat, mohou se však stát inspirací pro případnou auditoriální analýzu.

mohou uvítat, protože tak na ně jeho hlas působí zklidňujícím dojmem ujišťujícím, že vše je vlastně při starém, což přispívá k posilování jejich ontologického bezpečí, jak píše Anthony Giddens v knize *Důsledky modernity*. Pro ostatní je ale tento styl příliš konzervativní, opakující se a nepříliš zajímavý. Řada moderovaných vstupů mezi písněmi má podobu pouhé výplně, která je informačně zcela nulová a banální, lidově řečeno tedy vata. Není výjimkou, když se moderátor snaží navázat na text předešlé písně nebo navodit skladbu následující a využívá část jejího textu, případně chválí interprety za jejich výkony. V uvedených dnech tak několikrát opakovaně hovořil o nedostatku času a jeho rychlosti plynutí, o pátrání po nápoji mládí atd. Jeho projev je patetický a přitom nic neříkající. Např. 6. 10. 2015 v úvodu pořadu: „...*No a Nad'a Urbánková a Karel Černoch nám teď míchali vzácný nápoj mládí. No a já myslím, že už mnohé generace tenhle vzácný nápoj hledaly a hledaly – a našli moji rádcové? no nenašli, nenašli. no a to si ještě pamatujeme patlámo patlámo, že jo, Rudolf druhý a jeho alchymisté a takový vzácný nápoj mládí a přitom ho všichni hledáme a snažíme se být stále mladí, ano být stále mlád jak zpívá Karel Gott, no ale – (úsměšek) - že by se nám nějak zvlášť dařilo – to víte, že sem pro vás hledal a říkal sem si já přece musím pro posluchače dvanáctky najít nějaký ten vzácný nápoj mládí, no teda že bych byl příliš upřímný, no to ani neočekáváte vidíte, ale přece jenom jsem na něco sem přišel. Tedy to vám říkám jen tak zadarmo abyste to věděli, prý mladý ječmen, to sem se dočetl, prý zeštíhluje, no tak to by nemuselo být úplně špatné, podporuje trávení, peristaltiku střev... je antidepresivní dokonce, no to snad už není úplně možné, no tak sem si to tak četl...no tak to sem si říkal, to taky nezvládnou, no ale spomalit nějak to stárnutí (pauza) No říkal jsem si..no já už tomu ani pořádně nevěřím, no já si prostě myslím že takový vzácný nápoj mládí je dobrá nálada a o tu se teď my budem starat – tady je Český rozhlas Dvojka – pořad Dvanáct ve dvanáct a už zní druhá písnička dnešního setkání. „) Jak je zřejmé styl je značně neformální a stylistika velmi volná. Taktéž výslovnost není stoprocentní, ale spíše západočeská.*

Výjimkou není didaktická snaha moderátora, tedy pokus poučit posluchače o významu slov, která v textech písní zazněla. Nejprve na ně upozorní řečnickou otázkou, kterou následně zodpoví (např. 15. 10. 2015, 19. minuta: „*Laredo, co to vlastně je?*“, 16. 10. 2015, 8. minuta: „*Mimochodem, co to je taková depeše?*“). Kromě sdělování údajů o jednotlivých interpretech (podotýkáme, že větší pozornost bývá věnována těm českým) P. Jančařík zpravidla využívá jednu z hudebních pauz k telefonátu. Tento prvek je v kontextu ostatních moderujících jedinečný a přináší informace ze zcela jiné oblasti, jež v danou dobu v pořadu obvykle zaznívají. Na druhou stranu telefonování je obsahem řady dalších/jiných pořadů Dvojky. V případě, že tak učiní, zabere telefonát většinu času určeného v dané hodině pro mluvené slovo, a následující vstupy moderátora se již omezí pouze na uvedení interpretů a skladeb. Pro telefonáty nepochybně čerpá osoby z vlastního telefonního seznamu kontaktů,

což se odráží i na jejich formě a obsahu. V telefonátu Jaroslavu Uhlířovi 13. 10. 2015 je k volanému velmi familiérní, což nemusí všichni posluchači ocenit (např. „*Je člověk ve vašem postavení chudý, slab a nemocen?*“). V neposlední řadě Jančařík čerpá ze své moderátorské historie a seznamuje posluchače se svými zážitky či vzpomínkami na jednotlivé interprety. Současně staví i na představě vlastní příslušnosti k celebritám českého showbusinessu, a tak pořad čas od času tzv. okoření také nějakou historkou, ve které hraje hlavní roli on sám (např. o tom, jak v mládí drnkal na kytaru písničky W. Matušky, o vnučkách apod.). Jedná se doslova o tzv. historky z natáčení, které mohou být pro určitou část posluchačské obce vítanými „drby“, ale jinou naopak odrazují. Pravděpodobně jej ocení starší část posluchačů, kteří si s ním notují při vzpomínkách na hudební produkci a interprety 60. – 80. let. Je ale sporné, zda jsou sdělované informace zajímavé pro všechny věkové kategorie, na něž chce „rodinné rádio“ cílit.

Petr Rajchrt sám v úvodu prvního zkoumaného pořadu uvádí, že je moderátorským nováčkem, respektive, že se k moderování vrací po několikaleté pauze. A na jeho moderování pořadů z prvního týdne analýzy je to jasně patrné. Především moderace rozhlasového pořadu vyžaduje odlišnou rétoriku než divadelní a televizní herectví, které jej pravděpodobně hlavně živí. Moderátor má sice příjemný hlas, ale jeho dikce a frázování evokuje spíše scénickou četbu či dramatizaci. Jeho přednes je na jednu stranu upjatý a je zřejmé, že si vstupy předem promýšlel a připravoval, nebo dokonce napsal, ale současně je příliš teatrální. Jeho vstupy jsou často spíše násilné vsuvky, jež plní čistě roli výplně mezi písničkami. Hodnota v danou chvíli sdělovaného je nízká a zcela neaktuální a v některých případech by promluvu bylo možné označit minimálně za hloupou (např. 5. 10. 2015 v úvodu pořadu: „*Ted' si udělejte pohodlí, protože to je dobré pro dobré zažívání a v duchu si můžete klidně i pobrukovat... „.* Stylisticky jde o neformální styl s volnou větou stavbou, výslovnost odpovídá obecné češtině, a nikoli spisovnému úzu (např. 5. 10. 2015, 14. minuta: „*No tak já bych vás nerad nějak zavedl, protože svítání už máme dneska dávno za sebou, ted' je přesně 12 hodin 18 minut – a ted' (akcent) už 19 minut - tak mě napadlo, jak vám tady sděluju ten úplně přesný čas... „.* I Rajchert používá jako inspiraci svoji paměť a zařazuje vlastní vzpomínky a sebereflexe. Jako moderátor se tak staví do pozice někoho, kdo může diváka poučit (např. 5. 10. 2015 ve 36. minutě: „*Myslím, že bychom se skutečně (pauza), měli pokoušet, aspoň občas žít jenom přítomným okamžikem. Třeba tady a ted' s Dvojkou Českého rozhlasu. „.* Odkaz na moderovanou stanici v závěru vstupu je navíc připojen násilným oslím můstkem a propagace jména stanice, které je v průběhu hodiny pravidelně připomínáno opakovanými jingly, je zcela redundantní a nadbytečné. Sporné je i obracení se na posluchače a kladení tzv. řečnických otázek (např. 5. 11. 2015: „*...no chápete to?... ale řekněte sami, není to absurdní?* „). Moderátor tak ze sebe dělá osobnost, která vypráví vzpomínky a vytváří z nich poučné

příběhy. To lze označit za scholasticko-povýšenecký didaktický projev. Příklad najdeme opět ve vysílání z 5. 10. 2015: „*Je to jenom několik dnů zpátky, co jsem se vrátil z natáčení pořadu České televize jménem Bedekr – to je takový magazín s radami pro lidi, kteří si chtějí vyrazit třeba na prodloužený víkend někam po Evropě. No a my jsme točili jeden z dílů v rakouském Gratzu – u nás mu někdo říká Štýrský Hradec, a tam mají takzvanou hodinovou věž – její dominantou jsou samozřejmě velké hodiny...*“, Podobně sporné je, zda v pořadu mají zaznívat osobní zpovědi moderátorů (5. 10. 2015, 52. minuta: „*Chtěl bych se vám ve jménu pořádku a ve jménu upřímnosti s něčím svěřit...*“). Vzhledem k tomu, že se nejedná o autorský pořad přímo postavený právě na osobnosti moderátora, lze takový styl označit až za nemístný.

Richard Pachman moderoval pouze jeden pořad zkoumaného období, lze jej proto hodnotit jen obtížně. V kontrastu s ostatními si pro něj zvolil téma, ke kterému se vracel v jednotlivých vstupech. V daný den to byl domov. Kromě toho mluvil i o hudebních interpretech. Ani on se nevyhnul opakování banálních výpovědí (12. 10. 2015, 31. minuta): „*Jedno kolik je nám let, maminka se na nás dívá stejně, jako když jsme byli dítká školou povinná...*“, a didaktickému apelu (51. minuta): „*musíme být vděční, že takové místo vůbec existuje*“ (domov). Na jednu stranu bylo použití jednoho scelujícího tématu pro celou hodinu vysílání zajímavou změnu v kontrastu s ostatními analyzovanými vydáními pořadu, na stranu druhou působilo téma zvolené ve zkoumaném období poněkud pateticky až omšele a jeho výběr by si zasloužil větší originalitu. Přesto, že Pachman je primárně hudebník, skladatel a textař, lze podobu jím odvedené moderace pořadu označit za přijatelnou.

Jiří Holoubek moderoval ve zkoumaném období pouze jedno vysílání pořadu, přesto jeho styl lze označit za nejcivilnější a pravděpodobně nejvíce přijatelný pro širokou skupinu posluchačů různého věku. Jeho vstupy jsou výrazně věcnější, méně upovídáné a patetické. Na rozdíl od jiných Holoubek do vysílání zařadil upoutávky na aktuální kulturní akce probíhající na různých místech v České republice. Tento vstup byl svým rozsahem delší, a vyčerpал i čas určený pro ty následující, které se proto omezují na uvedení hudebních děl. Tento moderátor s oblibou využívá textu hraných písní, na které navazuje, což působí lacině, navíc se jedná o moderátorský postup často užívaný v komerčních rádiích 90. let. Ani on se ale nevyhne banálním replikám (např. 14. 10. 2015, 19. minuta: „*Svět s náma houpá a když se smějem, houpáme my s ním ... tak se dnes zkuste usmát na někoho jenom tak, a uvidíme, co to udělá.*“)

Zhodnocení pořadu *Dvanáct ve dvanáct*

Jakkoli vysílání před začátkem pořadu nebylo předmětem zadané analýzy, dovolíme si poznámku i k němu. Zpravodajství ve 12 hodin, označované jako *Hlavní zprávy*, zpravidla obsahuje 7-8 zpráv, z toho 5 zpráv domácích, 1 zahraniční a 1 z kultury či ze sportu. Toto

schéma je na stanici používáno univerzálně v průběhu celého dne. Není proto jasné, proč právě tato zpravodajská relace nese označení *Hlavní zprávy*? Je zřejmé, že stanice Dvojka nechce své posluchače zahltit standardním (politicky zaměřeným) zpravodajstvím, které mohou poslouchat na stanicích Radiožurnál nebo Plus. Současně se ale domníváme, že Dvojka by mohla nabízet výrazně propracovanější *hlavní* zpravodajskou relaci. Těžit by přitom mohla například ze zpravodajství lokálního či více zaměřeného na sociální dění, kulturu či témat nebo událostí dotýkajících se jejich reálných posluchačů (lidé středního a vyššího věku).

Skutečnost, že mluvené slovo představuje v pořadu vysílaném v poledne na stanici veřejného rozhlasu jen přibližně 15 % vysílacího času, považujeme za překvapivou. V zásadě považujeme tento formát pořadu pro danou hodinu za ne zcela vhodný. Rozhlas jako mluvené kontaktní médium by měl využívat své mobility a možnosti takřka okamžitě informovat o velice širokém spektru dění. Jakkoli je zřejmé, že stanice Dvojka nechce cílit na posluchače, kteří by chtěli být informováni o politickém dění a poslouchat obvyklé zpravodajství, hodina po poledni by šla jistě naplnit obsahem, který by byl více informačně nabitý a aktuálnější. Stávající formát posluchači evokuje spíše vysílání komerčních stanic 90. let, která stavěla na informování o zahraničních hudebních interpretech. V uvedené podobě se jedná o pořady, které by bylo možné vysílat v nezměněné podobě kterýkoli den a kteroukoli hodinu. Vhodnější by byl například do večerního vysílání (ve variantě *Deset o desáté* či *Jedenáct v jedenáct*). Taktéž užití styly moderování pořadu pravděpodobně nejsou přitažlivé pro všechny věkové skupiny, na které by rodinné rádio mohlo či mělo cílit. Z hlediska naplňování LER fungování ČRo a rozvíjení veřejné služby jej nepovažujeme za příliš přínosný. To platí o to více, že se jedná o unikátní vysílací čas v poledne, který by skoro mohl být považován za *prime time*. Pokud ale nahlédneme do dat o sledovanosti Dvojky, zjistíme, že před polednem její poslechovost rapidně klesá. Oblibu pořadu tak křivka poslechovosti stanice poměrně zpochybňuje, neboť před jeho začátkem i v jeho průběhu dochází k výraznému propadu počtu poslouchajících, kteří už se ke stanici během odpoledne nevracejí. Je proto jednoznačnou otázkou, zda jednou z příčin není právě nenápaditý formát nabízeného programu?

5. SHRnutí KLÍČOVÝCH POZNATKŮ ANALÝZY O DISKURSU ČRO DVOJKA, POSOUZENÍ JEHO KONZISTENCE S LEGISLATIVNÍM RÁMCEM FUNGOVÁNÍ ČRO A ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ

Charakteristiky diskurzu konstruovaného stanicí ČRo Dvojka

Všechny tři analyzované relace nastolují základní – koncepční otázku: *pro koho je daná stanice určena, na koho se obrací svým moderátorským projevem, obsahovou skladbou?* Formát analyzovaných pořadů má v sobě z tohoto hlediska „zakódován“ sebedestruktivní prvek, neboť pravděpodobnost „dorůstání“ posluchačů vzhledem k vysoce variabilnímu a kompetitivnímu prostředí duálního systému charakteristickému růstem počtu specializovaných stanic je spíše hypotetická. Aktuálně tak analyzované pořady cílí spíše na resentment (navazující na jeden z tradičních formátů), který ovšem mohl být úspěšný pouze v prostředí velmi limitované nabídky a nikoliv v současném „přesyceném vysílacím prostoru“ – úspěšností zde přitom není míněna poslechovost, ale spokojenost posluchačů.

S vysokou mírou pravděpodobnosti (potvrzovanou i aktuální věkovou strukturou posluchačů ČRo Dvojka) lze tvrdit, že deklarovaná ambice být „rodinnou stanicí“ není (a to nejen v rámci analyzovaných pořadů) naplnitelná. Ve vysoce konkurenčním prostředí s nadbytkem nabídek není možno takto cílit na „všechny“.

Není vlastně ani zcela jasné, co je míněno cílem „být stanicí pro celou rodinu“ – v současné situaci mediálního prostředí, charakteristického na jedné straně vysokou mírou konvergence (například v případě stylu moderování) a současně rostoucí specializace (ve smyslu zaměření obsahu, výběru hudby na stále užší segmenty, styly atd.) jde o *contradictio in adjecto*. Teoreticky si sice v pestré programové skladbě ve stylu „od všeho něco“ může většina věkových kategorií najít „svůj vlastní pořad“, ale představa, že to bude činit, je iluzorní, neboť by na straně publika znamenala „čekání, až daný pořad bude vysílán“, což je vzhledem k přesycenosti nabídky konkurenčních stanic spíše nereálné.³⁷

Současně se jako problematická může jevit zřetelná strukturace vázaná na kategorii věku, která se u některých pořadů zdá být klíčovou – protože představuje pouze jedno z kritérií, které má na základě LER naplňovat médium veřejné služby

Relevantní posouzení konzistence diskurzu konstruovaného ČRo Dvojka s LER by vyžadovalo komplexní analýzu celé programové skladby této stanice – nicméně pokud bude hodnocen soulad s LER v rámci analyzovaných pořadů, lze identifikovat celou řadu sporných momentů (které zjevně podle stížností vnímají i sami posluchači). Mezi ty nejvýraznější patří především:

³⁷ Tato situace byla představitelná v monopolizovaném rozhlasovém prostředí před vznikem duálního systému.

- neúměrná nadprezentace identifikačních prvků (loga, sloganů), která vzhledem ke koncepci stanice nedává smysl. Zatímco v případě komerčních stanic jde o akcentování principu potenciálního vyvolání pozornosti u posluchačů, kteří si stanici naladili náhodně a stanice pokládá za žádoucí, aby byla identifikována a potenciální posluchači si její název zapamatovali, v případě „rodinného rádia“ je tento postup kontraproduktivní. Aby mohlo mít alespoň šanci naplnit svou ambici (být rádiem pro všechny věkové kategorie), musí mít jeho programová skladba principiálně „mozaikovitou strukturu“, a je pak vysoce pravděpodobné, že „věrní posluchači“ si danou stanici budou ladit intencionálně a není jim třeba multiplikovat, že tuto stanici právě poslouchají. Nadprezentace identifikačních prvků se naopak může stát zejména pro tyto posluchače obtěžující a potenciálně riziková (neboť může být až odrazující);
- styl a jazykově kvalitativní aspekty moderování, jež je ve všech analyzovaných relacích možno vztáhnout k tzv. partnerskému stylu, charakteristickému nízkou mírou výslovnostní, stylistické i gramatické formálnosti. Kromě skutečnosti, že tyto atributy nejsou samy o sobě konzistentní s LER, je nutno zohlednit i další aspekt: partnerský styl moderování představuje základní identifikační prvek komerčních stanic (je lhostejné, zda jde ze strany komerčních stanic o převzatý prvek, či zda jej zavedly). Na ČRo Dvojka je patrná nižší kvalitativní úroveň moderování (neplatí to sice paušálně, nicméně nedostatky byly identifikovány ve většině zanalyzovaných pořadů). V tomto kontextu se zdá, že ČRo postupuje sice racionálně (vzhledem k diferencované poslechovému, ale i statusu svých jednotlivých stanic jsou moderátoři s vysoce profesionálním projevem obsazování v pořadech stanic s vyšším zásahem), avšak neperspektivně. Problematická kvalita moderace může totiž být v konkurenčním prostředí komerčních stanic odrazujícím prvkem jak pro stávající, tak pro potenciální nové posluchače.

Oba tyto prvky lze v analyzovaných relacích vzhledem k LER hodnotit jako nevyhovující. Problematickou je už sama skutečnost, že právě v případě těchto nejproblematictějších prvků jde o ty, které jsou již v delším časovém horizontu symptomatické pro komerční stanice. ČRo tak rezignuje na jednu z nejpodstatnějších charakteristik vyplývajících nejen z LER, ale i z principů, na nichž je založen duální systém. Výsledkem je stále signifikantnější konvergence standardům komerčních rozhlasových stanic

Se stále rostoucí nasyceností rozhlasového „trhu“ lze obecně identifikovat signifikantní tendenci růstu diverzifikace a specializace obsahu vysílání – tato strategie představuje patrně jedinou možnost, jejímž prostřednictvím se například nově vznikající rozhlasová stanice může

„uchytit“ ve vysoce kompetitivním prostředí a pokoušet se budovat skupinu „kmenových posluchačů“. Patrné je to jednak v souvislosti s růstem počtu stanic specializujících se na konkrétní hudební styly, žánry apod., a jednak v souvislosti s růstem oblíbenosti internetových rádií, zejména těch, která umožňují přizpůsobovat si programovou skladbu vlastním preferencím.

Skutečnost, že se *Dvojka* vydala opačným směrem tak může být v delším horizontu kontraproduktivní – vysoká variabilita a současně i výrazně variující kvalitativní úroveň programové skladby představují značné riziko pro odchod dosavadních posluchačů (kteří stanici vyhledávají v důsledku svých posluchačských rutin – především vyšší věkové kategorie) a jen malou motivaci pro rozšíření posluchačské obce o posluchače mladších věkových kategorií, neboť takto koncipovaná programová skladba je nemá šanci zaujmout a je nutno zohlednit fakt, že se snižujícím se věkem roste povědomí potenciálních posluchačů o alternativách (zejména ve sféře online médií).

Posouzení konzistence diskurzu ČRo Dvojka s legislativním rámcem fungování ČRo

Zadání analýzy požaduje zhodnocení vysílání vybraných pořadů ČRo Dvojka především vzhledem k Zákonu 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu (dále jen ZČRo) a Kodexu ČRo (písmenům f) a l) Preambule a článkům 10 a 16). Posouzení úrovně vybraných pořadů vysílané stanice pouze na základě dvou týdnů vysílání je problematické, neboť řada jevů (poptávaných v zadání analýzy) se ve sledovaném období vůbec nemusela projevit nebo se vyskytly jen zcela ojediněle, jiné naopak mohly být nadreprezentované. Na základě seznámení se s obsahem vybraných pořadů posuzujeme stav vysílání ČRo Dvojka vzhledem k naplňování Kodexu ČRo následovně:

Ad písmeno f Kodexu ČRo: „Vytváří pluralitní, nápaditou a rozmanitou programovou nabídku, která splňuje vysoká etická a kvalitativní měřítká, a nepodřizuje snahu o kvalitní výstup tlakům trhu.“ (Kodex ČRo)

Na základě dílčí analýzy pouze tří vybraných delací nelze tento bod adekvátně posoudit, neboť jsme nehodnotili celou programovou skladbu a šíři nabídky ČRo Dvojka. Vzhledem k obsahu zkoumaných relací však lze konstatovat, že k rozmanitosti vysílání příliš nepřispívají. Jako nejvíce sporný se v tomto bodě ukazuje pořad *Dvanáct ve dvanáct*, který v danou hodinu (poledne) považujeme až za plýtvání vysílacím časem. Naopak nejméně problematické je z tohoto pohledu ranní proudové vysílání, které poskytuje (byť v malé míře) široké spektrum informací a dává prostor k vyjádření i radě hostů mimo struktury ČRo. Třetí

ze zkoumaných relací *Nezatloukat* je sporná svým zaměřením na téma vztahů, jež má bulvarizační ráz, z hlediska naplňování tohoto bodu Kodexu má však největší potenciál.

Ad písmeno i Kodexu ČRo: „Aktivně přispívá k lepšímu poznání, pochopení a šíření národního, evropského a světového kulturního dění a dědictví.“ (Kodex ČRo)

Obsah žádného z analyzovaných pořadů nelze považovat za naplnění písmene i Kodexu ČRo, a to ani v minimální míře. Informace o národním, evropském či světovém kulturním dění a dědictví zaznívají ve všech analyzovaných pořadech velice sporadicky a spíše namátkově. Příležitostný posluchač takřka nemá šanci je zaslechnout a pravidelný posluchač musí být velmi pozorný. Za šíření národního, evropského či kulturního dění nelze považovat upoutávky na kulturní akce, filmové festivaly, koncerty či výstavy, které sice vysílání obsahuje (např. v ranní relaci), ale bez hlubšího rozboru prezentovaných děl nebo jejich autorů. Za určitou výjimku lze v tomto směru označit informace R. Květoňové o výročí dne, které jsou součástí ranního proudového vysílání (viz výše), ve zkoumaném období např. o Alexandrijské knihovně, pražském orloji, Emilu Holubovi, Margaret Thatcherové, Leonardu Bernsteinovi či kabaretu Moulin Rouge. Je však nutné podotknout, že se jedná o přibližně tři minuty daného hodinového vysílání, ne vždy lze navíc zvolené téma považovat za příspěvek k šíření kulturního dědictví. Se značnou mírou benevolence bychom za ně mohli označit i dílčí části rozhovorů s některými hosty pořadu *Nezatloukat*. Povětšinou popularizační informace o hudebnících jednotlivých skladeb reprodukovány v pořadu *Dvanáct ve dvanáct* za ně ani s vysokou mírou dobré vůle považovat nelze. Informace sdělované médii veřejné služby by v tomto směru měly vykazovat výrazně vyšší úroveň informační kvality i serióznosti.

Ad článek 10 Kodexu ČRo:

10.1: „Český rozhlas musí rovněž uspokojovat zájem posluchačů o pořady zaměřené na zábavu a odpočinek. Český rozhlas postupuje při výběru zábavných pořadů tak, aby nedocházelo k výkyvům ve standardu programové kvality vlastní celkové programové nabídky, a vytváří především takové zábavní pořady, které zprostředkují posluchačům hodnoty umění nebo rozvíjejí poznání. Český rozhlas se rovněž musí věnovat výlučným formám zábavy, tzv. alternativní zábavě. Rovněž v oblasti zábavy usiluje o původní tvorbu a pestré spektrum pořadů.“

Ze zkoumaných patří do kategorie zábavy pořad *Nezatloukat* a *Dvanáct ve dvanáct*. Vzhledem k jejich výše uvedené charakteristice nelze ani jeden z nich označit za zprostředkující hodnoty umění nebo rozvíjející poznání, taktéž se nejedná o původní ani alternativní uměleckou či autorskou tvorbu. Vzhledem k tomuto bodu nebyl vzorek zkoumaných relací v zadání analýzy vhodně specifikován.

10.2: „Český rozhlas se nebude podílet na uvádění zábavních pořadů, které by se dostaly do rozporu se zásadou podle čl. 1.3. Zejména vždy odmítne vystoupení sloužící primárně k propagaci určitého spotřebního chování nebo jiné manipulaci s publikem.“

Vzhledem k tomuto podbodů Kodexu nebylo ve sledovaných pořadech ČRo Dvojka ve zkoumaném období zaznamenáno žádné pochybení.

Ad článek 16 Kodexu ČRo:

16.1 „Český rozhlas je zavázán dbát o kultivovanost jazykového projevu. Vyjadřování hlasatelů moderátorů a redaktorů ve vysílání musí působit jako vzor správného užívání jazyka již s ohledem na skutečnost, že posluchači mohou takovému vyjadřování přikládat normotvorný význam.“

16.2 „Český rozhlas má za povinnost vždy s ohledem na téma a žánr uvážlivě volit a pečlivě užívat jazykových prostředků. Hlasatelé, moderátoři a redaktori zpravodajských a publicistických pořadů jsou povinni vyjadřovat se v pořadech zásadně spisovným jazykem, ledaže by citovali či interpretovali výrok či chování jiné osoby nebo by použití nespisovného výrazu odpovídalo situaci (například uchování autenticity rozhovoru nebo užití reportážní licence podle čl. 21.17 apod.).“

Na základě provedené analýzy musíme konstatovat, že většina moderátorů všech analyzovaných relací mluví spíše obecnou češtinou nebo jejími krajovými variantami. Jejich projev je často velmi neformální a blíží se volnému mluvenému projevu, zásadní nedostatky tohoto typu se přitom objevují i v pasážích, jež je možné předem důkladně připravit a odchylkám od kultivovaného projevu se tak vyhnout. Výjimku v tomto směru tvoří čtené zpravodajství, které se více drží spisovné kodifikace jazyka, přesto se i v něm vyskytují tzv. pražské či hovorové tvary (např. užití hovorového tvaru *policisti* místo správného *policisté*³⁸). V analyzovaných vstupech moderátorů naopak ve zkoumaném období neobjevily prvky v zadání analýzy zmiňovaného blazeovaného projevu ani nevhodné řečové chování z hlediska používání vulgarismů, sexistických narážek a podobně.

16.3 „Slovní formulace užití hlasateli, moderátory a redaktory ve vysílání by se měly vyhýbat frázím, klišé nebo jinému zplošťování obsahu jazyka. Při sdělování informace nelze uplatňovat dobově populární výrazy či obraty na úkor přesnosti a věcnosti obsahu informace. Český rozhlas dbá, aby v pořadech nedocházelo k stereotypnímu opakování výrazů, jejichž obměnu lze při zachování přesnosti zajistit.“

³⁸ K hodnocení tvaru *policisti* jako hovorového viz například Internetovou jazykovou příručku ÚJČ AV ČR (<http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=policista#bref6>)

Posouzení tohoto bodu Kodexu ČRo je vzhledem k vybranému vzorku problematické, vhodnější by bylo zkoumat je na základě analýzy zpravodajských obsahů, jakkoli se zde tato formulace vztahuje na celý obsah vysílání. Vzhledem ke zkušenostem z analýzy ČRo Radiožurnál a ČRo Plus (viz druhá vypracovaná studie) lze konstatovat, že i v něm jsou často přítomné obraty hodnotově zabarvené a metaforické, stejně tak se vyskytují i klišé. Naopak používání synonymních výrazů při označování aktérů určitých událostí zde hodnotíme jako vysoce nežádoucí a neprofesionální, neboť tak dochází ke značným významovým posunům a sdělování nepřesných informací.

Jak již bylo uvedeno výše, vzhledem k tomu, že moderování všech zkoumaných relací je značně neformální, je použití frází i klišé v analyzovaných pořadech zcela běžné. V zábavných pořadech typu *Nezatloukat* nebo *Dvanáct ve dvanáct* je však nelze považovat za zásadní pochybení nebo překročení přijatelné úrovně, spíše za plošně užívaný postup přiblížení se posluchači. Na druhou stranu za problematickou považujeme skutečnost, že v žádném z pořadů ani v jejich zpravodajském bloku nezaznívá spisovná čeština ve své vzorové či normativní podobě.

Shrnutí dalších poznatků analýzy

Na základě provedených analýz vybraných tří pořadů se domníváme, že minimálně tyto vybrané příklady nejsou dostatečně nosnými prvky stanice, která by dokázala přilákat a udržet si nové posluchače různých věkových kategorií. Domníváme se, že klíčovou část její stávající posluchačské základny představují ti, kteří s touto stanicí vyrostli a stárli a ve vyšším věku již nechtějí přeladovat, ačkoli jim stávající nabídka už ne zcela vyhovuje (ačkoli např. hudební složka je soudě podle doby vzniku skladeb právě na tyto posluchače orientována).

Detailní pohled do dat Radioprojektů by navíc pravděpodobně ukázal, že i pořady primárně určené dětem (*Hajaja*, nedělní odpolední pohádka) poslouchají především tradiční posluchači, kteří dříve ladili stanici Praha. Patrně z nostalgie. Naopak je otázkou, nakolik má smysl pro tuto cílovou skupinu vysílat dvakrát v hodině *Zelenou vlnu*. Možná by aktuální posluchači více ocenili například informaci o tom, kdo daný den slaví svátek nebo jaké akce se konají poblíž místa jejich bydliště a tzv. lokální zpravodajství.

V obsahu uvedených pořadů zaznělo pramálo informací, které by oslovily mladší věkové skupiny posluchačů. A v případě, že by se jednalo o údaje zajímavé informačně, pak by nižší věkové skupiny pravděpodobně odradil způsob, jakým jsou předkládány, konkrétně styl moderace na této stanici. Přestože Dvojka může být mnoha posluchači vnímána a vyhledávána jako stanice pro volný čas a odpočinek, tj. stanice méně prostoupená politicko-

ekonomickým zpravodajstvím, nemělo by se to odrážet v žoviálnosti a neprofesionálně moderátorů ani v banalitě jimi předkládaných informací (viz příklady výše). V souladu se zadávací dokumentací k této analýze se domníváme, že i odpočinkové a humorně laděné pořady by na stanici média veřejné služby měly být kultivované a nabízet poučení tzv. na úrovni. Na základě analýzy pouze dvou týdnů vysílání nelze jednoduše zobecňovat, zda má vysílání Dvojky bulvární ráz, na který upozorňovalo zadání analýzy Radou ČRo. Je však zřejmé, že obsahuje prvky, které k bulváru odkazují, minimálně na úrovni výběru některých hostů a diskutovaných témat. Taktéž úroveň moderace jednotlivých moderátorů nedosahuje profesionality kolegů z více zpravodajsky orientovaných stanic, ale ani některých ze stanic komerčních.

Problematická se ukazuje i hudební složka vysílání. Jestliže se stanice profiluje jako rodinné rádio, tedy určená i pro nižší věkové skupiny, pak se nutně musíme ptát, co mají poslouchat ve chvíli, kdy nejsou vysílány pořady pro ně určené? Mají přeladit na jinou stanici? A co je bude motivovat k tomu, aby se opět vrátili na Dvojku? Mají vůbec osoby mladší 40 let chuť poslouchat hudbu z 80., případně 90., ale také 70. let i starší?

Z výše uvedeného je zřejmé, že avizovaný koncept rodinné stanice je projektem pouze na papíře, který se jen velmi obtížně daří převést do konkrétního obsahu dané stanice. Nehledě na to, že potenciální legitimizace zařazení celého spektra programových typů a formátů pro různé věkové a sociální skupiny ve snaze vyhovět všem posluchačům je v rozporu s kodexem a posláním ČRo. Jednotlivé stanice ČRo se nemají snažit soutěžit s komerčními stanicemi, není to konzistentní s legislativním rámcem specifikujícím fungování a poslání ČRo. Navíc je podobná snaha kontraproduktivní až sebedestruktivní, protože šance, že přebere posluchače komerčním stanicím tím, že je bude napodobovat, je jen velice malá. Proto bychom doporučili zvážit, nakolik je současný koncept Dvojky jako samostatné stanice nosný, respektive jaké pořady mohou skutečně pomoci naplnit jeho snahu o poskytování kvalitní veřejné služby (včetně zábavy a poučení) pro „cílené“ rodinné publikum. Pořady s takovým potenciálem přitom lze v programové skladbě ČRo Dvojka jistě najít (např. vědeckopopularizační pořady typu *Meteor*, vysílání kvalitních povídek, pohádek a rozhlasových her, pořady věnované českému jazyku jako *Slovo nad zlato* ap.).

Jakkoli se ČRo jako médium veřejné služby nemusí snažit o oslovení výrazné skupiny posluchačů, měl by usilovat o originalitu nabízeného obsahu ve srovnání s konkurenčními stanicemi (komerčními). Nezbytným předpokladem revize programu je podle nás investice do průzkumu posluchačské obce, a to především té části, která Dvojku neposlouchá. Klíčovou otázkou je: *Proč?* Jako vhodná metodika se proto jeví výzkum vedený kvalitativními metodami zkoumání, například focus group nebo hloubkové rozhovory. Kromě důvodů, které

potenciální posluchače vedou k tomu, že Dvojku neladí, a obsahů, které by vyhledávali, by mohl ukázat i na způsob moderování, který by jim vyhovoval. Přesněji, zda se jim líbí a zvolili by některý ze stávajících, nebo by dali přednost zcela jinému. Na základě těchto zjištění by bylo možné navrhnout inovovaný program stanice Dvojka, který by měl širší potenciál než stávající nabízené obsahy.

6. SEZNAM LITERATURY

BENNET, L. W. 1996. *News: The Politics of Illusion*. New York: Longman Publishers USA.

BURTON, G. – JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. 2003. s. 257.

CURRAN, J. (přeložil MACEK, J.). 2004. „Přehodnocení krize veřejné komunikace“. In: *Revue pro média*. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Revue07/preklad_curran_rpm07.pdf

KATZ, E. 1996. And deliver us from segmentation. *Annals of the American Academy of Political and Social Science* 546. cit podle. CURRAN, J. (přeložil MACEK, J.). 2004. „Přehodnocení krize veřejné komunikace“. In: *Revue pro média*. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Revue07/preklad_curran_rpm07.pdf

FORET, M. 2009. „Imagizace zpravodajského diskursu: symptomy a konsekvence.“ In: MAGÁL, S. – MISTRÍK, M. – SOLÍK, M. (eds.). 2009. *Masmediálna komunikácia realita I. Masmediálna a sociálna konštrukcia reality. Masmédia a kultúrna identita*. Trnava: FMK UCM. S. 207–224.

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR. *Internetová jazyková příručka*. [online] Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

KODEX ČRo. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/00294913.pdf

LEWIS, J. 2001. *The Ideological Octopus*. London: Routledge.

NIMMO, D. - COMBS, J. E. 1983. *Mediated Political realities*. London: Longman.

NISBET, M. 2001. That's Infotainment! How Soft Journalism that Offers Sensationalism, Celebrity, Crime & the Paranormal as News Undermines the Credibility of Major Media Organizations, Drives Away Their Core Audiences, and Hurts Democracy. [online] Ithaca. [cit. 20.1.2005]. Dostupné z: <http://www.csicop.org/genx/infotainment/>.

POSTMAN, N. 1992. *How to Watch TV News*. Harmondsworth, Middlesee: Penguin books.

RADIOPROJEKT, 4.čtvrtletí 2014. Dostupné z: http://www.stemmark.cz/prezentace-radioprojekt4q_2014/

SEDLÁKOVÁ, R. 2014. *Výzkum médií. Nejpoužívanější metody a techniky*. Praha: Grada.

SEDLÁKOVÁ, R. – VIDOVIČOVÁ, L. 2005. *Mediální analýza obrazu seniorů*. Praha: Diakonie CČE. Dostupné z: <http://www.spvg.cz/medialni-analyza-obrazu-senioru/>.

VIDOVIČOVÁ, L. 2007. Věk jako závislá proměnná: ideologie věku, ageismus a stárnutí v české společnosti (disertační práce). FSS MU. Brno.

7. PŘÍLOHA – SEZNAM SKLADEB REPRODUKOVANÝCH V ANALYZOVANÝCH POŘADECH

i) Ranní proudové vysílání 7:00 – 8:00, 5. – 16. října 2015

5. 10. 2015			
	4:55	hudba	Pavel Novák – Asi, 1969
	10:40	hudba	Angl. - M. Jackson – I just can't stop loving you, 1987
	15:30	hudba	M. Rottrová – Jizva na dlani, 1983
	20:15	hudba	Nedvědi – Stánky, 1987
	22:25	hudba	Traband – Jsem černej pasažér, 2004
	27:08	hudba	Angl. – T. Carey, Room with a view, 1989
	34:00	hudba	J. Štědroň – Hrej mi plavovlásko, 1981
	39:35	hudba	Franc. – H. Aufray – Le rossignol anglais, 1965
	43:40	hudba	P. Janů – Diagnóza láska - Ještě se mi směj, 2004
	48:50	hudba	W. Daněk - Rosa na kolejích, 1984
	55:40	hudba	Angl.- L. Reed, Just a perfect day, 1972
6.10.2015			
	4:27	hudba	W. Matuška – Nebeskej kovboj, 1962
	10:50	hudba	Angl.. – E. John What I gotta do to make you love me, 1976
	14:45	hudba	Buty – Tata, 1999
	19:10	hudba	K. Zich – Krásnej sen, 1992
	22:00	hudba	Slov. -P. Nagy - Sám s nohami na stole, 1991
	26:30	hudba	Angl. - UB40 – Kingston Town, 1989
	34:00	hudba	M. Kubišová - Loudá se půlměsíc, 1965
	39:50	hudba	Franc. - Françoise Hardy – Mon Amour Adieu, 1969
	44:50	hudba	I. Csáková – La isla Bonita, 1998
	48:40	hudba	K. Gott – Jen se hádej, 1979
	55:40	hudba	Angl.- Bee Gees - How Deep Is Your Love, 1977
7.10.2015			
	5:00	hudba	Petr Novák - Hvězdičko blýskavá, 1982
	10:48	hudba	Angl. – Enya – Wild Child, 2001
	18:00	hudba	M. Holanová – Ráno, 1983
	19:40	hudba	H. Vondráčková – Sladké mámení, 1984
	22:30	hudba	D. Janda - Snad jsem si jí měl všímat víc, 1993
	26:35	hudba	Angl. - Chris Norman – Baby I miss you, 1997
	34:08	hudba	K. Zich – Není všechno paráda, 1984
	39:25	hudba	Špan. - Los Lobos a A. Banderas -Cancion del Mariachi, 1998
	42:50	hudba	N. Urbánková aj. Grossman - Drahý můj, 2000
	45:43	hudba	K. Černochoch – Odjedu a bude mi fajn, 1999
	52:38	hudba	Angl. – Boney M. – El. Lute, 1979
	56:54	hudba	P. Muk – Přicházíš s láskou, 1997
8.10.2015			
	5:00	hudba	W. Matuška – Kladivo, 1969
	11:30	hudba	Angl. – J. Lennon – Woman, 1980
	15:30	hudba	M. Holanová – Ráno, 1983

Analýza vybraných pořadů stanice ČRo Dvojka

	20:55	hudba	V. Špinarová – Nech mě hádat, 2001
	26:50	hudba	Angl. – N. Simone - I Wish I Knew How It Would Feel To Be Free, 1967
	34:08	hudba	M. Elefteriadu a T. Elefteriad - Půlnoc je pro mě ránem, 1972
	39:47	hudba	Ital. – Loretta Goggi - Maledetta Primavera, 1981
	44:50	hudba	Slov. - V. Patejdl -Pod'me spolu lietat', 1985
	48:10	hudba	W. Daněk – Fram, 1984
	56:20	hudba	Angl. - Pussycat - Georgie, 1976
9.10.2015			
	4:48	hudba	K. Zich - Kudy tudy, 1983
	11:38	hudba	Angl. – E. John – Sacrifice, 1989
	15:30	hudba	Kontrast – A znamení žádné, 1989
	21:32	hudba	V. Špinarová, Kosmická láska, 1979
	26:05	hudba	Angl. - Double - The Captain Of Her Heart, 1985
	34:08	hudba	K. Černochoch - Ona se brání, 1993
	39:50	hudba	Portugal. - Kaoma – Lambada, 1989
	44:50	hudba	D. Landa - Šance, 2002
	48:10	hudba	Greenhorns - Hej, Joe, 1973
	55:35	hudba	Angl. – M. Jackson – Will you be there, 1991
12.10.2015			
	5:22	hudba	J. Molavcová - Teď hádej, 1973
	11:38	hudba	Angl. - Grease - We Go Together, Pomáda, 1978
	14:45	hudba	M. Maxa – Slunce a voda, 2003
	20:35	hudba	W. Daněk – Na cestě, 1984
	23:30	hudba	Chinaski – Víno, 2014
	27:20	hudba	Angl. – UB40 - I got you babe, 1985
	34:08	hudba	Y. Přenosilová - Tak prázdná, 1968
	38:58	hudba	Ital. - E. Ramazzotti - Un'Emozione Per Sempre , 2003
	44:50	hudba	L. Vondráčková – Kdy vzlétnu já, 2013
	48:55	hudba	D. Bárta - Píseň Hraboše, 2002
	56:35	hudba	Angl. - Queen - Too Much Love Will Kill You, 1995
13.10.2015			
	4:42	hudba	K. Zich - Zánovní vůz, (vyšlo na albu 2004, ale píseň starší)
	11:38	hudba	Angl. - Bonnie Tyler - It's A Heartache, 1977
	14:45	hudba	L. Semelka – Jsi prostě nejlepší, 1993
	18:45	hudba	J. Zíma, K. Štědrý - Milenci v texaskách, 1962
	21:22	hudba	V. Neckář – Podzim, 2013
	25:30	hudba	Angl. - Uriah Heep - Lady in Black, 1986
	33:55	hudba	Plavci - Ve svých rukou, 1974
	40:25	hudba	Fran. - Mireille Mathieu - Acropolis Adieu, 1976
	45:00	hudba	Anna K - Nebe, 1999
	48:55	hudba	P. Zámečnicková, J. Strnad - Lítáme v tom, 1988
	58:25	hudba	Angl. - The Cascades - Rhythm Of The Rain, 1979
14.10.2015			
	4:40	hudba	V. Neckář -Mrs. Robinson, 1968
	12:15	hudba	Angl. - Smokie - Needle and pins, 1977

Analýza vybraných pořadů stanice ČRo Dvojka

	14:45	hudba	M. Rottrová - Řeka lásky, 1974
	19:20	hudba	K. Černoch - Docela obyčejná píseň, 2000
	22:37	hudba	K. Gott - Být stále mlád, 2000
	25:30	hudba	Angl. – Ch. Rea - Too Much Pride, 1992
	34:15	hudba	V. Martinová - Dala jsem lásku řekám, 2004
	40:25	hudba	Ital – A. Fabiano, Arrivederci, 2005
	44:45	hudba	P. Muk – Půl srdce a stín, 2005
	49:30	hudba	J. Šimek, Greenhorns – Když náš táta hrál, 1971
	56:35	hudba	Angl. - B. Streisand - Woman In Love, 1980
15.10.2015			
	5:05	hudba	P. Spálený a Z. Rytíř - Dítě štěstěny, 1979
	12:15	hudba	Angl. – A. Moyet - Weak in the Presence of Beauty, 1987
	16:28	hudba	J. Laufer – Sbohem lásko, já jedu dál, 1983
	22:45	hudba	L. Bílá – Pískovec, 1998
	25:55	hudba	Angl. - Dusty Springfield -In Private, 1990
	34:00	hudba	K. Zich - Máš chuť majoránky, 1977
	42:02	hudba	Ital – Volare (původní verze pochází z 1958)
	46:10	hudba	L. Vodicka - Já tu zemi znám, 1973
	51:00	hudba	W. Daněk - Stromy, 1984
	57:48	hudba	Angl – B. Marley - Could you be Loved, 1980
16.10.2015			
	5:00	hudba	H. Vondráčková, J. Korn - Slunce, 1984
	12:15	hudba	Angl. – L. Marlin - Sitting Down Here, 1999
	16:28	hudba	I. Mládek – Linda, 1975
	20:40	hudba	H. Zagorová – Živá voda, 1987
	25:55	hudba	Angl. – D. Warwick – Heartbreaker, 1982
	33:52	hudba	W. Matuška – Eldorado, 1979
	40:10	hudba	Špaň. - Los Pop Tops - Mamy Blue, 1971
	45:17	hudba	Čechomor - Velické zvony, 2000
	50:17	hudba	M. Tučný - Já budu žít navěky, 1994
	57:27	hudba	Angl. - Abba – I have a dream, 1979

Analýza vybraných pořadů stanice ČRo Dvojka

ii) Pořad *Nezatloukat*, 3., 10., 17., 24. a 31. října 2015

3.10.2015	10:00:00		
	5:20	hudba	J. Laufer - Kam zmizel tvůj dětský úsměv, 1969
	13:35	hudba	Angl. – T. Jacks – Seasons In the Sun, 1974
	22:45	hudba	K. Zich - Svět se hroučí sám, 2004 – pravděpodobně ne první
	32:10	hudba	P. Kolář - Ještě že tě láska mám, 2010
	41:40	hudba	Franc.- M. Mathieu: Et Je T'aime, 1983
	53:55	hudba	H. Vondráčková, J. Korn – Já půjdu tam a ty tam, 1982
	56:55	hudba	L. Filipová - Částečné zatmění srdce, 1999
10.10.2015	10:00:00		
	4:55	hudba	D. Janda - Jak roků přibývá, 2001
	14:10	hudba	Angl. - Air Supply: Making Love Out of Nothing at All, 1985
	23:25	hudba	M. Perry – Vždycky máme na vybranou, 2015
	32:40	hudba	T. Klus – Nina, 2011
	43:35	hudba	V. Špinarová – Georgie, 1977
	55:58	hudba	Angl. – J. Iglesias & S.Wonder - My Love, 1988
17.10.2015	10:00:00		
	5:05	hudba	M. Rottrová - Expres mléčné dráhy, 1997
	15:13	hudba	Angl. - Enya - Orinoco Flow, 1988
	24:38	hudba	Slov. - M. Žbirka – Nechodí, 2011
	35:10	hudba	V. Neckář a H. Vondráčková - Znala Panna Pána, 1974
	44:00	hudba	H. Zagorová - Zůstaň Tady Léto, 2001
	57:00	hudba	Angl. – T. Carey - Room With a View, 1989
24.10.2015	10:00:00		
	5:10	hudba	H. Zagorová – Nápad, 1981
	14:45	hudba	Angl – D. Warwick - Heartbreaker – 1982 s
	23:58	hudba	Slov. - Team- Vráť sa, 2004
	33:50	hudba	titul se nepodařilo identifikovat
	47:00	hudba	I. Czáková – La isla Bonita, 1988
	57:30	hudba	Angl.- M. Oldfield - To Be Free, 2002
31.10.2015	10:00:00		
	4:20	hudba	J. Koubková - Dala jsem si sklenku, 2014
	14:35	hudba	Angl.- E. Fitzgerald – Alexander's Ragtime Band, 1958
	21:45	hudba	J. Koubková a J. Stivín – živá nahrávka z 2004
	30:30	hudba	Angl.-L. Armstrong – Whe the Saints Go Marching In, 1938
	40:50	hudba	J. Stivín – Sangvinici, 1977
	47:55	hudba	E. Olmerová – Já hledám štěstí, 1979
	55:30	hudba	Angl - All That Jazz - Muzikál Chicago, 1979

iii) Pořad *Dvanáct ve dvanáct*, 5.- 16. října 2015

5.10.2015			
	5:55	hudba	Yo Yo Band - Kladno, 1994
	12:20	hudba	Angl. - Double - The Captain Of Her Heart, 1985
	16:30	hudba	L. Štáidl - Mži ti do vlasů, 1977
	20:00	hudba	J. Bareš, YETTI – Jsem, 1982
	24:00	hudba	Angl. - E. John - Candle In The Wind, 1998
	29:00	hudba	P. Spálený - Táňo, na shledanou, 1967
	31:35	hudba	L. Machálková - Dej zpátky čas, 1999
	36:15	hudba	Franc – J. Dassin – Salut les Amoureux, 1972
	41:20	hudba	K. Zich, J. Zelenková – Takový nejsi, 1985
	45:10	hudba	Angl. - Pink Floyd – Another Brick in the Wall, 1979
	48:05	hudba	L. Bílá - Jménem lásky, 2003
	52:50	hudba	M. Tučný – Slámu v botách nosím, 1994
	55:38	hudba	Angl – C. Richard – Miss You Nights, 1976
6.10.2015			
	5:55	hudba	N. Urbánková a K. Černocho - Vzácny nápoj mládí, 1984
	10:40	hudba	Angl. - Captain & Tennille - Do that to me one more time,
	14:15	hudba	V. Neckář - Massachusetts, 1968
	20:25	hudba	V. Martinová, J. Kanyza – Poslední rallye, 1996
	24:00	hudba	Angl. - Status Quo – In The Army Now, 1986
	28:40	hudba	H. Vondráčková – To tehdy padal déšť, 2000
	32:30	hudba	D. Hůlka - Ráj, 1998
	37:40	hudba	Ital – A. Sorrenti - Tu Sei L'Unica Donna Per Me,1979
	41:50	hudba	J. Korn - Tam u dvou cest,1977
	46:10	hudba	Angl. - R. Stevens-Misty, 1975
	48:50	hudba	Bratři Ryvolové, Wabi, Miki/Hoboes - Vodjízdim, 1980
	53:10	hudba	I. Bartošová – Dva roky prázdnin, 1988
	55:35	hudba	Angl – ABBA - Take A Chance On Me, 1977
7.10.2015			
	5:50	hudba	P. Spálený - Pořád ti to sluší, 2003
	9:50	hudba	Angl. - Rednex- Wish you were here, 1995
	13:40	hudba	Pavel Novák - Vyznání, 1979
	17:50	hudba	J. Kratochvílová – V stínu kapradiny, 1980
	22:35	hudba	Angl. – M. Oldfield – To France, 1984
	28:20	hudba	E. Olmerová - Čekej tiše, 1971
	31:30	hudba	Olympik – Osmý den, 1980
	36:30	hudba	Ital. - Ricchi e Poveri - Cosa Sei, 1983
	40:50	hudba	L. Filipová - Za všechno může čas, 1999
	45:20	hudba	Angl. - Robbie William – Feel, 2002
	50:00	hudba	Verona - Ztracená bloudím, 2011
	52:30	hudba	Rangers – Plavci - Jak jsem řek,1970
	55:00	hudba	Angl. – B. Streisand a B. Gibb – Guilty, 1980
8.10.2015			
	5:50	hudba	V. Špinarová a V. Neckář - Nádhernej den, 1988
	11:30	hudba	Angl. – B. Paul - Lucky, 1985

Analýza vybraných pořadů stanice ČRo Dvojka

	15:30	hudba	H. Vondráčková - Lásko má já stůňu, 1982
	20:20	hudba	L. Semelka - Šaty z šátků, 1993
	25:05	hudba	Angl. - 5000 Volts – I'm On Fire, 1976
	30:10	hudba	K. Černoch – Nářek převozníka, 1969
	33:25	hudba	P. Muk – Láska tíží, 1998
	37:10	hudba	Ital. - Al Bano & Romina Power – Felicita, 1982
	41:20	hudba	M. Voborníková, J. Grossmann - Gimi det ding, 1970
	45:45	hudba	Angl. - Tony Carey, Room with a view, 1989
	49:00	hudba	L. Bílá, K. Gott - Sen v nás zůstává, 1997
	53:40	hudba	F. Nedvěd - Co s tím dělat můžu, 2003
	56:55	hudba	Angl. – Oliver Onions – Dune buggy, 1974
9.10.2015			
	6:20	hudba	M. a T. Elefteriadu - Dál než slunce vstává, 1970
	11:30	hudba	Angl. – J. Baez - The Night They Drove Old Dixie
	14:35	hudba	B. Polívka a P. Bobek - Obludárium, 1987
	19:05	hudba	M. Tučný – Já budu žít na věky, 1994
	21:35	hudba	Angl. - Bonnie Tyler - It's A Heartache, 1978
	26:35	hudba	N. Urbánková – Dlouhé týdny čekání, 1970
	29:30	hudba	Slov. – Team - Láska, necestuj Tým vlakom, 1991
	34:25	hudba	Angl. – S. Brightman – So many things, 1998
	38:25	hudba	J. Kratochvílová – Song song, 1978
	42:10	hudba	Angl. - Boney M - Rivers of Babylon , 1978
	45:40	hudba	I. Csáková - Blízká i vzdálená , 1999
	50:00	hudba	Ital. Drupi – Sambario, 1976
	54:45	hudba	Rangers - Plavci – Ve svých rukou, 2005
	57:00	hudba	Angl. - Queen - Crazy Little Thing Called Love, 1980
12.10.2015			
	6:05	hudba	Olympik – Nech to být, 1978
	11:25		Angl. - ABBA – SOS, 1975
	15:50	hudba	J. Korn – Tvé stopy v písku, 1981
	19:25	hudba	Angl. – Shakin' Stevens – This Old House, 1981
	24:40	hudba	Karel Gott – když milenky pláčou, 1991
	27:40	hudba	Miluše Voborníková - Měj mě rád, 1972
	32:35	hudba	Ital. - Zucchero - L'amore E' Nell'aria!,2006
	37:20	hudba	M. Absolonová, P. Kolář - Čas lásku mít, 2008
	43:00	hudba	Angl. J. Donovan - Any dream will do, 1991
	46:55	hudba	D. Janda – Já se přiznám, 2011
	51:30	hudba	L. Bílá - Být dítětem svítícím, 2013
	55:30	hudba	Angl. – D. Hill - Sometimes When We Touch, 1977
13.10.2015			
	6:25	hudba	P. Spálený - Plakalo baby, 1970
	12:10	hudba	Angl. - Olivia Newton John - Banks of the Ohio, 1972
	15:25	hudba	W. Matuška - Mrholí, 1965
	18:40	hudba	M. Rottrová – Lhář,1982
	22:52	hudba	Angl. – Eruption - One Way Ticket To The Blues - 1978
	27:30	hudba	Chinaski - Kutil, 1999
	30:00	hudba	Z. Svěrák, J. Uhlíř - Severní vítr,1981
	39:30	hudba	Ital. - B. Solo - Se Piangi, Se Ridi, 1965

Analýza vybraných pořadů stanice ČRo Dvojka

	42:20	hudba	Y. Přenosilová - Boty proti lásce, 1966
	45:50	hudba	Angl. - Mouth & MaNeal - How do you do, 1972
	48:30	hudba	P. Kolář - Jsi volná, 2010
	52:40	hudba	M. Tučný - Svatební zvony, 1991
	56:10	hudba	Angl. - KC and The Sunshine Band - Please Don't Go,
14.10.2015			
	6:05	hudba	M. Žbirka - Mám rád, 2001
	10:15	hudba	Angl. - Masquerade - Guardian Angel, 1984
	14:35	hudba	Spirituál kvintet - Svět s náma houpá, 2002
	19:30	hudba	P. Bobek – Vincent, 1976
	23:45	hudba	Angl. – T. Turner – Foreign Affair, 1989
	29:10	hudba	M. Kubišová –Řekni, kde ty kytky jsou, 2004
	32:05	hudba	J. Schelinger - Holubí dům, 1972
	38:10	hudba	Ital. - Al Bano Carrisi, Romina Power – Angeli, 1982
	42:35	hudba	N. Urbánková a E. Pilarová - Amfora, 1965
	45:50	hudba	Angl. - BeeGees - Bee Gees - Islands In The Stream, 1989
	49:55	hudba	K. Černoch – Popelka, 2000
	52:45	hudba	R. Tomášek – Žádná jiná, 1980
	56:25	hudba	Angl.- R. Palmer & UB40 – I'll be your baby tonight, 1988
15.10.2015			
	6:50	hudba	K. Gott – Chyť své dny, 1987
	11:15	hudba	Angl. - Billy Idol - Sweet Sixteen, 1986
	15:20	hudba	P. Spálený - Laredo,1990
	19:50	hudba	Petr Novák – Hvězdičko blýskavá, 1982
	23:40	hudba	Zahr. – Adiemus – Song of Sanctuary, 1999
	31.40	hudba	I. Bartošová a Balet - Hej Pane Diskžokej, 1997
	34:50	hudba	J. Korn - Dík, 1982
	39:30	hudba	Špan. - Julio Igglesias – La Gota Fría, 1998
	44:10	hudba	W. Matuška - Kladivo, 1969
	47:05	hudba	Angl. - Alexandra Burke - Hallelujah, 2008
	50:45	hudba	Extra band - Poslední zvonění, 1986
	56:10	hudba	Rangers/Plavci - Poutník s kytarou, 1975
16.10.2015			
	5:10	hudba	M. Kubišová – Depeše, 1966
	8:35	hudba	Angl. - Harpo - Movie Star, 1976
	11:40	hudba	D. Landa - Šance, 2002
	20:30	hudba	J. Strand a P. Zámečnicková – Jsme dva velký blázni, 2013
	24:00	hudba	Angl. Bonnie Tyler - Lost in France, 1977
	29:05	hudba	Y. Přenosilová – Roň slzy, 1964
	31:45	hudba	Kontrast – A znamení žádné,
	37:55	hudba	Franc. – G. Bécaud – Et maintenant, 1962
	42:00	hudba	W. Matuška – Růže z Texasu, 1979
	46:50	hudba	Angl. Alphaville - Forever young 1984
	50:20	hudba	Spirituál Kvintet - K. Zich - Černošský ghetto, 1971
	54:00	hudba	Pavol Hammel - Medulienka, 1971
	56:10	hudba	Angl. - T. Jacks - Seasons In The Sun, 1974

8. VÝZKUMNÝ TÝM

Mgr. Renáta Sedláková, Ph.D.

Autorka působí na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Specializuje se na metodologii sociálních věd a oborovou metodologii mediálních studií a na výzkum mediální reprezentace (především) menšin a marginalizovaných skupin, jakými jsou v českém mediálním prostředí Romové či senioři.

Mgr. Marek Lapčík, Ph.D.

Autor působí na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Zabývá se metodologií sociálních věd a mediálních studií zejména, a to s důrazem na kvalitativní výzkumné postupy. Dlouhodobě se věnuje teorii zpravodajství a možnostem jeho analýzy, úzce se zaměřuje také na teorii diskursu a diskursivní analýzu.

Mgr. Zdenka Burešová

Autorka působí na Katedře mediálních a kulturních studií a žurnalistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci jako studentka doktorského stupně studia. Dlouhodobě se zajímá o zpravodajství a reprezentaci světa v něm, do oblasti jejího zájmu ale patří i metody a techniky výzkumu médií s důrazem na mediální obsahy a kvantitativní výzkumné postupy.